

SZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Előfizetési árak
Hónaposan 10 kor.
Félévesen 48 ..
Évesen 96 ..
Hónaposan házhoz hozva 10 kor.
Félévesen 48 ..
Évesen 96 ..
Hónaposan postán szállítva 10 kor.
Félévesen 48 ..
Évesen 96 ..
Egyes száma ára 8 HUF.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, kivétel a
Ünnepi napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetők és hirdetősek a kiadó
hivatalához intézendők.

XII. évfolyam 240. szám.

Nagyvárad

Péntek, 1916 október 20.

A magyarságnak új bástyája épült.

A Julián-internátus házezen- telése Pécsen.

Kollányi Ferenc prelátus szentelte fel.

Vasárnap reggel 8 órákor avatta fel Pécsen az egyház által előírt szertartások szerint Kollányi Ferenc, pápai prelátus, jáki apát és nagyváradai kanonok a Julián-Egyesület Ráth utcai új palotáját, az elemi internátust és tanore otthont. Az ünnepség nem volt nyilvános, csupán az Oláh-egyesület néhány tagja vett részt.

A házavató szertartás a hatalmas épületen egy óráig tartott, utána Kollányi prelátus csendes misét celebrált, melyet az intézeti növendékek is végighallgattak.

E csendes házavató ünnepséggel a Julián palota átadott egyszerű rendeltetésnek, melyet az épület homlokzatára helyezett eusín relief szimbolizál. Ez a finom dombormű Zsolnay Miklós főrend ajándéka a a jónövű Nagy Mihály szobrász művészi készítménye, mely az ósházában véreit és fájókonait kereső Julián szervezetet ábrázolja, amint kezén fogja és házavatói készül egy megtalált magyar testvérét. Ez az ismétlése művészi alkotás plasztikusan tolmácsolja a Julián Egyesület nemzeti hivatását.

Az egyesület is kész minden áldozatra, hogy idegente szakadt fajestvéreink gyermekeit megmentsa magyarságunk számára; de értékes, egykoron a hazájuknak mindent visszafizető tagjaivá akarja nevelni őket a nemzet számára.

S hogy ez a nevelés minél biztosabb legyen, ezért bízta az egyesület a nevelést a kalocsai Nővédelem-apátságnak kezére. Vallásos és erkölcsös vezetés mellett biztosítva lesz az egyesület, hogy a gyermekekre költött nagy pénz-áldozat nem vessz kárba.

Az intézet két részből áll. Elemi iskolai internátusból egyelőre 120 gyermek számára, kik közül 75 háziárva és tanore otthozból, mely a helyi iparosoknál elhelyezett ta-

nulékna nyújt teljes ellátást, amiért a mesterek havi 30 korona díjat fizetnek. Ha e csekély összeget figyelembe vesszük, különösen a mai világban, remélhetjük, hogy iparosaink nem vonják meg támogatásukat az egyesülettől a iparkodnak minél több iparostanulót kiképzésre elfogadni.

A Julián palota Pihó Andor műépítész tervén készült és modern struktúrájával imponánsan illeszkedik Pécs városának egyéb hatalmas középületei közé. Az épület szerkezeti és épületszerkezeti két egymástól elválasztott részre oszlik, úgy mint az elemi iskolai fiú és iparostanore internátusra. Az előbbi 120, az utóbbi 100 bennlakó befogadására alkalmas.

Az emeleten van a szép tágas kápolna. Külön ruhátár, tüdő és elköltött betegosztályok vannak a legmodernebb felszereléssel mind a két internátus emeletén.

Nagyon ügyesen van megtervezve az apácák lakosztálya, ezek az egyszerű, de izlenses fehér szobák, melyek bizonyára kellemes otthont nyújtanak a kedves nővéreknek. Az intézet előtt tíz méter mély előkert létesült az utcák felé, belül pedig külön-külön játszótér állanak nagy kiterjedésben mindkét internátus ifjúságának rendelkezésére, fedett játszó- és kuglizó helyiségekkel. Van még ezenkívül egy kat. hold nagyságu gazdasági udvar, mely a szükséges tovább-építkezések részére van fenntartva.

Az építkezés összes költsége 350 000 korona, a berendezés pedig 60 000 korona.

Elfoglalt orosz lövészárkok.

Keleti harctér. Budapest, október 19. (Hivatalos.) Károly főherceg lovassági tábornok hadseregharcvonala. Az erdélyi részi, délkeleti és keleti határon a harcok tovább folynak.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadseregharcvonala. Zborovtól délre előőrseinknek sikeres vállalkozásai voltak. Terstyánszky vezérezredes hadseregénél orosz testőr osztagok előretöréseit visszavertük és a Stochod felső folyásánál néhány ellenséges árkot foglaltunk el.

Visszafoglalt állások az olasz fronton.

Olasz harctér. Budapest, október 19. (Hivatalos.) A Passubai területen a harcok fokozott elkeseredéssel folytatók meg. Az alpinikkal megerősített liguria dandár a csuától északra megtámadta állásainkat. Helyenkiat sikerült az ellenségnek vonalunkba behatolnia, az első és harmadik számú derék tiroli eszászár vadászezredek azonban valamennyi állást visszafoglalták, elfogtak egy zászlóaljparancsnokot, 10 más tisztet és 153 lönyit legénységet és 2 gépfegyvert zsákmányoltak. Az olaszok újabb támadását visszavertük.

A Rosio hegyhát előtt gyülekező erős ellenséges osztagokat tüzérségi tüzünk lefogta. Az arcvonal egyéb részein helyenkiat ágyuharc folyik.

Repülőink bombázták Salkano és Castagnavidsát.

Délkeleti harctér. Budapest, október 19. (Hivatalos.) Nincs jelenteni való.

Szörme újdonságok megérkeztek!

Nagy választék. Costüm kelmékben, bársonyok, selymek, flanel és barchentekben, szőnyeg-függönyökben.

Vásznak. Fehérnemük, kötött kabátok, trikók, blousok, harisnyák, keztyük és katonai felszerelések legolcsóbban

CZILLÉR IMRE

nagyáruházában

A hősök sirjainak gondozása.

Értekezlet a városházán.

A Rulikovszky temetőben napról-napra szaporodik a hasa védelmében megsebesült s Nagyváradon elhalt hősök sirja. Ma már **ezernél jóval több hős** alussza álmát a kijelölt területen.

A hősök sirját **Obrincsák István** ezredes katonákkal rendbe hozatta s a város gondoskodik a sírok további rendben tartásáról.

Tekintettel november elsejének közeledtére, tegnap délután értekezlet volt a városházán a hősök sirjainak gondozása, illetve a november 1-én rendezendő gyászünnepély ügyének megbeszélése végett.

Rimler Károly polgármester elnöklése alatt **Fülöp Artur** altábornagy, kerületi parancsnok, **Obrincsák István** honvédezredes, **Komlóssy József** gazd. tanácsnok, **Kőszeghy József** v. főmérnök, dr. **Fráter Imre** igazgató-főorvos, a **Vörös-Kereszt** ügyvezető al-elnöke, **Erdélyi Miklós** szinigazgató, **Jelinek Ferenc** műkertész és **Bige József** aljegyző voltak jelen.

Elsősorban előterjesztésre került a kolozsvári kerületi parancsnokság átirata, amelyben javasolja, hogy Nagyváradon a hősök sirját gondozó és fentartó gyűjtő bizottságot szervezzenek, mint Kassán és a sírokat méltó emlékekkel lássák el.

Rimler Károly polgármester feleslegesen tartja Nagyváradon a jelzett célból bizottság szervezését, mert Nagyváradon a hősök sirját a város veszi gondjaiba s e célra áldozni is kész. A sírok állandó gondozásán kívül méltó emlék felállítását is magára vállalta Nagyvárad városa.

Obrincsák István ezredes eddig is megtett mindent a hősök sirjainak rendben tartására s a jövőben is rendelkezésére áll a sírok gondozására.

Dr. **Fráter Imre** ezután indítványt tett, hogy addig is, míg a hősök sirja fölé nagyobb szabású emléket állíttatnak, s a katonákkal díszes szobrot faragtatna kőből és pedig mind a három temetőben, a hol hősök nyugsznak.

Az indítványt az értekezlet nem tette magáévá, mert még nem lehet megállapítani, hogy kiknek a holttestét szállítják el a hozzátartozók. Különben is a az terv, hogy a más temetőben nyugvó hősöket is áthozzák a Rulikovszky-temetőbe.

A november elsői ünnepély.

Ezután a halottak estjén a Rulikovszky temetőben rendezendő gyászünnepély programját állította össze az értekezlet.

A hősök sirjait koszorúkkal, virágokkal feldíszítik, zöld galyakból girlandókkal díszítik az egész területet; a zöld lombot **Radu Demeter** gör. katolikus püspök adja,

míg a díszítést katonák végzik. Magas pónákon lobo-
zó tüzek égnak.

A gyászünnepély november 1-én délután fél 6 órakor kezdődik, a Szózat-tal, melyet a honvédszenekar kísérete mellett a színházi énekkar ad elő.

Ezután **Bihari Ákos** színművész alkalmi költeményt szaval, majd a honvédszenekar kísérete mellett a színházi énekkar **Kölcsey „Hymnus”** át énekli.

A program után a hősök sirjait megkoszorúzzák.

A temetőben az emelvényhez vezető uton és a hősök sirjánál katonák állanak sorfalat s őrködnek, hogy a rendet senki meg ne zavarja.

Biharfüred ujjászületése.

Bozóky Gyula őrnagy és utászai a havasokon.

Belényesről jelentik nekünk:

A kism. havasmagaslati gyógyhelyen, a tizezerholdas fenyőrengeteg közepén, mint kagylóban a gyöngy fekszik Biharfüred, természeti szépségeivel és ritkaságaival a környező havasoknak megáldva. Ott van az özvözből származó esontokkal telt barlang, az **Onesásza**, ahova egy éles hegygerincen, négykézláb lehet eljutni, környékén találja a turista a **Leviatha** mepoliszt, földalatti és földfeletti barlangokból, eltűnő patakokból és eseppkövekből álló látványosságot, a melynek patakja a 3 órányira fekvő **Kőfalván** bukkan a napvilágra. Ott van a **Jádkörút**, a hallgatag rengetegek ölni, a **Vlegyásza** oldalában fakad az **Ördögmalom** vizesés, hal-kan dalolja örökkétartó énekét a **Szerenádvizesés**, csodaszép látványosság jutalmazza azt, aki a **Pojenire** felmegy, mert onnan a **Hideg Szamos** forrásáig lát el a szem, s a **Jókai** által leirt elragadó látvány tárul eléje: erdőborított hegyhátak domborulata s közöttük virágos völgyek, messze-messzeségben pedig a nagy magyar **Alföld**. Maga Biharfüred éltető vastartalmu forrásával, fenyőerdővel, a csodaforrással, eltűnő kis patakjával, mohapadjaival, késő őszig virító margitvirágaival és óriási ibolyáival a legszebb üdülőhely, csak nehezen közelíthető meg.

Nagyváradról Belényes vasuton 5 óra, innen Bondoraszó 1 és fél órai ut, s Biharfüredet még 4 óra alatt lehet elérni. Ez még a legelszántabbakat is gondolkodóba ejtheti.

Nemhiába legközelebb a segítség, ahol nagy a baj. Feltelepedett Biharfüredre egy hadosztály ujjászólója, amelyet **Bozóky Gyula** vezérkari őrnagy vezet.

Az ismert helyek szépsége, elhagyatottsága költői, emellett praktikus tervet érlelt meg a esupa jóakaratu és tettvágyó őrnagyban, amelyet **Siegler Konrád** m. kir. honvédelmi tábornaggyal, állomásparancsnokkal közölt s beleegyezését hozzá megnyerte.

Az utászok gyakorlati kiképzését ugy irányítja, hogy Belényestől Bondoraszóig széles automobil műutat készített a hadi automobilutak készítésének begyakorlása céljából, Bondoraszónál egy székelly kapu fog állni, amely a magyar nemzet háborus áldozatkészségének, szenvedéseinek és di-
csőségteljes harcainak örök emlékeként fogadja pálmaleveles szárnyaival a kirándulót.

Innen jó szerpentin utat vezet fel Biharfüredig, s míg alul **Siegler Konrád** altábornagy emlékezetét egy **Siegler-forrással** örökíti meg, széles kőpadokkal, pihenővel, fent szuronyos honvéd várja támsdó állásban a feljövőt.

Pihenők, menedékházak várják a kirándulót a hegyen, s fent a **Pojeni** egy stílusos messzelátó épül, míg a **Pojeni** oldalába szerpentin utat vágnak szorgalmas kezek úgy, hogy könnyen, akár lakkeipőben fel lehet jutni a magas hegyre. Az összes rozsz hidakat gyakorlat szempontjából felrobbantják s ivelt, modern, kényelmes betonhidak emelkednek a csodálkozó kis patakok fölé. Egy halastó kék vize fog esillogni a völgyben, amelybe fiacom ivelési hídrol nőzhet a nyaraló, s ha lelke elteitk áhitattal, egy művészi **Mária** szobor előtt kiáradhatnak lelke vallásos érzelmei.

E munkálathoz a görög kath. püspök-ség cementet és fát ad, ezzel szemben az utászok 2-300 000 korona értékű beákte-tést hagynak hátra emlékül s maga Biharfüred ódon faházikói is áldozatul esnek megújító törekvéseiknek, helyettük szép, lakható, modern házikók hirdetik majd a magyar utászkatonák lelkes buzgalmat s **Bozóky Gyula** őrnagy termékeny fantáziájának, lelkes lokalpatriotizmusának, természetimádásának eredményét.

A nagy munka szakaszonként májusra készül el. Addig fent élnek az utászok nagy-szerű vezetőjükkal a havasokon, ahol már tul vannak az első esákányütéseken, s most készítik Biharfüred ujjászületését.

A tervak megvalósítása esetén Nagyváradról Belényesbe 2 óra, Belényesből Bondoraszóra 15 perc, Bondoraszótól Biharfüredre 1 és fél óra, összesen Nagyváradról Biharfüredre körülbelül 7 óra alatt juthat el automobilon a kiránduló s megtékitve a legfelségesebb szépségeket, ugyanaznap haza is jöhet.

* **Forolin** a legjobb és legbiztosabb toilette szer, láb- és hónalj izzadás ellen. Hüsit! Szágtalanít. Ára 1.50. Kapható **Farkas István „Apolló”** drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B.

Markovits és Weinberger cég őszi újdonságai

megérkeztek

és pedig: Szövetek, selymek, barchetek, flanellek, blousok, pongyolák, kész női és férfi fehérneműek, valamint ernyők. — Különös figyelmet érdemel a nagy választéku női őszifelöltő és köpenyraktár, mely a legszolidabb olcsó árban lesz kiárusítva. Costümruhák saját műhelyünkben közismert jó és divatos kivitelben készülnek. Intézeti gyermekfehérneműek, harisnyák, kötények.

Telefon 11-09

Az első sikeres harcok oláh földön.

Budapest, október 19. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Rosner Károly jelenti Falkenhayn főhadiszállásáról:

Szombaton birtokunkba vettük a tömösi szoros utolsó magyar szakaszát. A küzdelmek során elhódítottuk a Predeált környező magaslatokat és Predeált, amelyben oláh csapatokat sejtettünk, erősen löttük. Tizennegyedikén katonáink már berendezkedtek az oláhoktól elfoglalt árkokban. Az oláhok a falu szélén tartották magukat. Délben ágyunk hatalmas erővel kezdtek löni a falut, amely úgy füstölt, mint egy hatalmas máglyarakás. Ágyunk hatása leigázó volt. Déli 12 órakor bekövetkezett a roham, amely vonalainkat a város széléig toltta előre. Ezzel kivívtuk első sikeres harcainkat a román földön.

Olaszország óriási véráldozatai.

Karlsruhe, október 19. Svábi lapok milánói jelentéseket közölnek, amelyek szerint az olaszok legutóbbi offenzívája szokatlannul nagy véráldozatokat követelt. Az olasz haditudósítók távirataikban egyértelműen elismerik a magyarok és osztrákok halálmegvető bátorságát, mellyel állásaikban kitartottak. A védők pontos tüzelése újra meg újra megbénította a bátran támadó olasz csapatokat.

Az olasz sajtó céljasaiból kitűnik, hogy mintegy tizenegyzed gyalogezred létszámának felét elvesztette. Ezeket ki is kellett vonni a frontról. Az előbbi leonzó-esetákkal való összehasonlításban rendkívül súlyos veszteségei vannak az olasz tüzérségnek is. Az olasz sajtó óvatosan előkészít arra, hogy a páratlanul nagy veszteségeknek esetleg az offenzíva idő előtt való megszakítása vagy éppen megszüntetése lesz a következménye.

Venizelosz Athén közelében.

Budapest, október 19. (Saját tudósítónktól.) Genfből jelentik: Lyoni Proges jelenti, hogy Venizelosz Kunderintos tengernagygyal titokban Athén közelében tartózkodik, ami a görög kormányt nagyon nyugtalanítja.

A német császár a francia fronton.

Budapest, október 19. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Vilmos császár tegnap a trónörökös kíséretében meglátogatta a Champagnei frontot. A császár kíséretével délben megérkezett Vouzieresbe. Automobilja a csapatok sora között vonult el. A hadsereg parancsnokság előtt Einem vezérezredes fogadta az uralkodót.

Amerika nem avatkozik be.

Budapest, október 19. (Saját tudósítónktól.) Rotterdamból jelentik: Page amerikai követ megjelent Greynál és tudatta vele, hogy a buvárhajók ügye nincs abban a stádiumban, hogy az amerikai kormányt beavatkozássra bírja.

A béke kérdése az angol házban.

Budapest, október 19. (Saját tudósítónktól.) Londonból jelentik: Az angol alsóházban egy képviselő kérdést intézett az iránt, hogy volt-e már tanácskozás és megállapodás az antant kormányok között arra nézve, hogy békefeltételek felől nem csupán Németországgal, hanem minden hadviselő állammal külön-külön tárgyaljanak.

Robert Cecil lord kijelentette, hogy egyáltalán nem hajlandó semmiféle nyilatkozatot tenni azokról a dolgokról, a melyek bizalmas tanácskozásoknak képezik tárgyát.

Egy másik képviselő aziránt intézett kérdést, hogy Anglia tényleg Oroszországnak ígérte-e Konstantinápolyt, ha Oroszország a háborúba beavatkozik. Robert Cecil lord ismét hangoztatta, hogy egy szó kijelentést sem tehet Lehetséges, hogy a békefeltételek tárgyában a szövetségesekkel tárgyalni fog és nem tartja kizártnak, hogy annak eredményéről közléseket tehet.

Románia nem kap municiót.

Bukarest, okt. 19. (Saját t. d.) Romániába belga és francia mérnökök érkeztek, hogy municiógyárakat létesítsenek. Oroszország ugyanis kijelentette, hogy nem áll módjában Romániának municiót adni.

Meghiúsult angol áttörési kísérlet.

Berlin, október 19. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér.

Raprecht bajor trónörökös vezértábornagy hadserege. A Somméól északra tegnap újra sikeres nagy harcok napunk volt.

Le Sars és Mourval között nehéz küzdelemben meghiúsítottuk az angolok újabb áttörési kísérletét.

Támadásaik, melyeket itt pirkadattól délig folytattak szivóosan védelmezett, közelharoban megtartott vagy ellentámadással visszaazert állásaink ellen, részben már jól irányzott tüzérségi tüzünkben hiúsultak meg.

Az angoloknak Aucourt és a franciáknak Sailliban és Piathes és Lamesouss között a Somme déli partján esti támadással elért jelentéktelen tényeresége a szenvedett súlyos véres veszteségekkel nem ér fel.

Visszavert orosz testőrcsapat.

Keleti harctér.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadserege. Siniafától északra a Stochod nyugati partján elfoglaltuk az ellenség árkokát.

Bobnovónál pedig orosz testőrcsapatok támadását vertük vissza az ellenség nagy veszteségei mellett.

Károly főherceg lovassági tábornok hadserege. A román határon átvetető szorosoknál sikeres harcok folynak.

Balkáni harctér.

Mackensen vezértábornagy hadserege. Nincs különös esemény.

Macedóniai front.

A Csarna mentén új harcok fejlődtek. Ludendorff, első főszállásmeister.

Hiányzó hajók.

Budapest, október 19. (Saját tudósítónktól.) Kölnből a Petit Journal jelenti, hogy 21 kereskedelmi és segédcirkáló hajó esedékességét jelentik. Attól félnek, hogy az eddig még nem jelentkezett hajókat német buvárhajók amerikai partokon elsülyesztették.

Konstantin kifogásai.

Budapest, október 19. (Saját tudósítónktól.) Athénből jelentik: Konstantin király állítólag levelet intézett Wilson elnökhöz, amelyben az antantnak Görögországgal szemben alkalmazott rendszabályai ellen tesz kifogásokat.

* Felhívjuk a közönség figyelmét a „Hófehérke” harisnya áruház mai számukban közölt hirdetésére.

Elfogták az Erdélyi-féle betörés tettéseit.

Megkerültek az ékszeresek. Gyarmati és társa a rendőrségen.

Élők feltűnést keltett városzerte az a betörés, amely Erdélyi Miklós szinigazgató lakásán történt hétfőn késő este, mi alatt az egész család a színházban tartózkodott. A betörés színhely azt a feltevést keltette a rendőrség embereiben, hogy a tettes vagy ismerős a körülményekkel, vagy pedig járatos a szakmájában.

A nyomozás természetesen minden irányban megindult, az egész detektívtestület kezébe vette az ügyet, hogy kézrekerítse a tetteseket, Nyom, amelyen elindultak volna, mondhatni, épséggel nem volt, úgy hogy közeli eredmény nem volt várható.

A gyanu többek között az utóbbi időkben gyakran emlegetett Földesi Imrén is irányult, amit több körülmény támogatott, azonban nem hagyták figyelmen kívül a többi váradi hírhedt betörőket Gyarmati Imrét, Gál Imrét, Barta Boros Zsigát és a többieket sem, akik mint szökevény katonák is országos körözés alatt állanak.

Érdekes különben, hogy a betörők nagy része katona, ami különben a rendőrségnek meglehetősen akadályul szolgál, mivel katonák között nem lehet olyan széleskörű apparátussal nyomozni, mint a civilek között. — Abány betörő, zsebtolvaj, vagy szélhámos a rendőrségen mostanában megfordul, az mind katona, azonban mint ilyenek is megfedkeznek kötelességeikről s a legelső alkalommal megszöknek állomáshelyükről. És éppen ennek köszönhető, hogy könnyebben a rendőrség kezére kerülnek.

A nagyváradi rendőrség erélyes nyomozásának rövid három nap alatt meg volt az eredménye, sikerült felverni az üldözött vadat, a szökésben levő Gyarmati Imrét, akit mint hírhedt betörőt, állandóan szemmel tart a rendőrség, annál is inkább, mivel váradi tartózkodása nem mulik el sohasem anélkül, hogy újabb és újabb betöréseket ne követne el.

Gerő Armin rendőrfőkapitány irányítása és Ehrlich Imre rendőrfogalmazó vezetése alatt Dienes István, Vass Károly, Bott György, Vass Albert, Kelemen András és Méhes Lajos detektívek erélyes nyomozása nem maradt eredmény nélkül. Tegnap a korai délutáni órákban sikerült elfogni Gyarmati Imrét és társát, Szlopp Lajost, aki szintén szökevény katona.

Gyarmati és Szlopp hamarosan beismerték, hogy ők törték be Erdélyihez, ahol észrevették, hogy nincs otthon senki, s egész bizonyossá vették, hogy mint uriházban eredményesen operáltak. Megnevezték az ékszeresek rejtekhelyét is, ahova a délután folyamán, Dienes, Vass Károly, Vass Albert és Bott detektívek kimentek a tettesekkel együtt, s tényleg megtalálták elásva a szelencében az értékes ékszereket egy gyűrű kivételével.

A nyomra az ellopott ezüst koronák vezettek, ugyanis Szlopp tegnapelőtt este a váradelencei „Magyar Korona” kávéházban csupa új ezüst koronásokkal fizetett. A pénz

is megkerült kevés kivétellel, amit elköltöttek.

A nyomozás, illetőleg a két betörő kihallgatása Ehrlich fogalmazó vezetésével az este folyamán is tovább tartott.

Gyarmati különben — amint ismeretes — a tél folyamán több betörést követett a társával Barta Boros Zsigával, így a Rákóczi-uti üzletek kifosztója is ő volt, valamint a külvároson is több helyen operált.

A rendőrség arzenálve is folytatja a nyomozást, hogy nem e ő a tettes a Sternberg fele betörésnek, eddig azonban ugy Gyarmati, mint Szlopp tagadásban vannak.

A tarhonya forgalomba hozatala.

A m. kir. miniszteriumnak 3299/1916. M. E. rendelete alapján a tarhonya előállítására, forgalomba hozatalára és legmagasabb árának megállapítására vonatkozólag a következőket teszem közzé:

1. Tarhonyát előállító gyári vállalatok — ide értve a kisebb és házi iparszerű vállalatokat is, a jelen rendelet életbelépése után tarhonyát csak a részokra a 2369/1916. M. E. számú rendelet 21. szakasza alapján a Haditermény R. T. által kiszolgáltattott lisztből és pedig kizárólag csak főszőlőből állíthatnak elő és a tarhonyát csak a Haditermény R. T. útján hozhatják forgalomba.

Tarhonyát egyébként bárki csak a saját házi szükségletére állíthat elő és ha bármily okból feleslege van szintén csak a Haditermény R. T. útján hozhatja forgalomba.

E rendelet életbelépése előtt előállított tarhonyakészleteket az előállító iparvállalatok kizárólag csak a Haditermény R. T. útján s e rendelettel megállapított legmagasabb áron, amek pedig 1916. évi október hó 15. napjáig az érvényben levő piaci áron szabadon, e napon túl pedig szintén csak a Haditermény R. T. útján és a jelen rendelettel megállapított legmagasabb áron hozhatják forgalomba.

2. Az előállító iparvállalatok által a tarhonyáért követelhető legmagasabb ár a magyar szent korona országainak egész területén 100 korona.

3. A jelen rendelettel megállapított legmagasabb ár, amely magában foglalja a raktórállomáshoz való szállítási költséget is, métermézáért (100 kg) tiszta súlyra, göngyölet nélkül és készpénzfizetés mellett történt eladás esetére kell érteni. A legmagasabb ár göngyölet nélkül lévén értendő, az eladó a göngyölet súlyát az eladott tarhonya súlyába nem számíthatja be.

Az eladó az általa szolgáltatott göngyölet árát külön felszámíthatja. A göngyöletért felszámítandó legmagasabb ár a kereskedelmiügyi miniszter rendelettel szabályozható.

4. A vélelár hitelre esetében a megállapított legmagasabb áron felül követelhető kamatnak kamatlába legfeljebb 2 százalékot haladhatja meg az Osztrák Magyar Banknak az ügylet megkötésekor érvényben állott váltólejárati kamatlábát.

5. A jelen rendelettel megállapított legmagasabb ár 1916. évi október 4. napján lép életbe. Ettől a naptól kezdve tilos tarhonyát az 1. és 7. szakaszban meghatározott kivételekkel, — drágábban árusítani,

vagy vásárolni annál az árnál, melyet a jelen rendelet legmagasabb árul megállapít.

6. aki a jelen rendelet valamely rendelkezését megszegi, vagy megszegésénél bármilyen módon közreműködik, az amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendeltetés alá nem esik, kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással és 2000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ha megállapítható annak a nyereségnek az összege, amelyet a tettes cselekményével illetéktelenül elért, az alkalmazandó pénzbüntetés 2000 koronán felül a megállapított nyereség kétszeresével felémelt összegig terjedhet.

A jelen rendeletnek a legmagasabb árra vonatkozó rendelkezéseibe ütköző kihágás miatt nem büntethető az, aki a követelt árt a jelen rendelet ellenére megígérte, vagy megfizette, ha a kihágást a hatóságánál feljelenti.

E kihágás miatt az eljárást a közigazgatási hatóságok, mint rendőri büntetőbíróknak a székesfevárosi államrendőrség működési területén pedig a magyar kir. államrendőrség hatáskörébe tartozik.

Horvát-Szlavonországokban e kihágás miatt az ottani jogszabályok szerint erre hivatott hatóságok járnak el.

7. Ha a tarhonya árusítása a közvetlen fogyasztás céljait szolgáló forgalomban (kicsinyben való, vagy részletkereskedésben) történik, az eladó az 1. szakasz 2. bekezdésében említett esetet kivéve csak olyan árt számíthat, amely a megállapított legmagasabb árt, — a Haditermény R. T. nek fizetett juttalék és a szállítási költségek hozzászámításával — legfeljebb 15 százalékkal haladja meg.

Az ez ellen vétőket az 1915. évi november 23. napján 4207—1916. M. E. szám alatt kelt rendelet 16. szakasza értelmében kell büntetni.

8. A vámkülföldről származó lisztből előállított tarhonya, valamint a vámkülföldről származó tarhonya forgalombahozatalára a jelen rendelet rendelkezései nem vonatkoznak.

Nagyvárad, 1916. október hó 14. én.

Lukács Ödön,
polgármester-helyettes

A kávéosok felemelték a kávé árát.

A nagyváradi kávéosok a kávé árát 6 fillérrel emelték fel. Erre nézve egy előkelő kávéos így nyilatkozott:

— Nagyon összecsapják a kezüket az emberek, hogy felemelték a kávé árát. Rettenetes. Mindennek az ára 2—300—600 százalékkal emelkedett, mi 44 fillérről 50 fillérré emelték fel a kávé árát. Szörnyűség! Azt kérdelem: muszáj kávéat inni? Nem muszáj, tehát luxus. Akinak nem tetszik, ne igya. Én nem a kávé árát emeltem fel, hanem a belépődíjat a kávéházamba. Ma adok esilláros, tapátás, bársonypamiasos, világos kávéházat, adok írószert, levélpapírt, tintát, onnan telefonozhat a vendég, elintézheti ott üzleti ügyeit, adok 40—50 képes, reggeli, esti, napi, heti, előkelő és zuglapot olvasói, személyzetet, hogy szekirozhassa a vendég, ezért én a belépődíjat 50 fillérre emeltem fel. A kávé ingyen adom. Tehát ne tessék szörnyűlködni, tisztelt kávéházi közönség.

* Eczet készítéséhez alkalmas garantált vegytiszta eczetsav kapható Farkas István Apolló drogeriájában. Nagyvárad, Rákóczi ut 7/B. Telefon 13—02.

HIREK

* **Gróf Tisza István Nagyváradon.** Gróf Tisza István miniszterelnök, aki Bécsben a gazdasági szakminiszterekkel közös miniszteri tanácskozáson vett részt, tegnap reggel nejével együtt Nagyváradra érkezett. A miniszterelnök Nagyváradról Gesztré fog utazni.

* **A háboru után jár le a megyei tisztviselők mandátuma.** Annak idején, mikor a képviselőházban tárgyalták a vármegyei tisztviselők mandátumának meghosszabbítására vonatkozó törvényt, nem voltak benne biztosak a tisztviselők, hogy tulajdonképpen a törvény meddig hosszabbította meg megválasztásukat. Tegnap minden kétséget eloszlatott a belügyminiszternek egy körrendelete, amelyben tudatja Fráter Barnabás alispánnal, hogy a törvény értelmében a megválasztott tisztviselők megbízatása a békekötést követő naptári év végéig van kiterjesztve.

* **Késik a miniszter a háborus segély kiutalásával.** Tekintettel a nehéz megélhetési viszanyokra, eddig a kormány Nagyvárad város alkalmazottai részére havonként bizonyos összegű háborus segélyt adott. Most az a veszedelem kelt izgalmat a város szegény alkalmazottai között, hogy november 1-én már nem kapják meg az eddigi háborus pótlékot, mert a miniszter meafeledkezett róluk. Ugyanis már alig 10-11 nap van hátra november 1-éig s még mindig nem utalta ki a városi tisztviselők és alkalmazottak részére a háborus segélyt. A kiutalás nélkül pedig nincs pénz. Pedig a háborus segély nélkül nagyon szomorú novemberük lesz a város tisztviselői és alkalmazottainak, annál inkább, mert még a csekély rendszeres havi fizetésükből a tavaly kapott beszerzési előleg havi részletét is levonják. Dobozban már megkapták a városi tisztviselők a miniszter kiutalását. Nagyvárad városa távirati felterjesztést intézett a miniszterhez a feltárva a helyzetet, kéri a háborus segély kiutalását.

* **Megebizottsági tagválasztások.** Biharvármegye területén tegnap két helyen választották megyebizottsági tagokat. A választások mindenképpen a legnagyobb rendben, minden különösebb esemény nélkül folytak le, ami legfőnyesebb bizonyítéka annak, hogy a megválasztott egyének osztatlanul bírnak a közönség bizalmát és eddigi tevékenységükkel méltán szolgáltak rá arra, hogy a választók a törvényhatóságban őket bízzák meg képviselőtükkel. A megüresedett helyeken a következő vezető vármegyei férfiakat választották meg: Fugyivásárhelyen dr. Mazurek Gyulát, Biharillyén Csanády Jenőt, Magyarcséken Fráter Emilt, Zsadányban Nagy Zoltánt, Biharódszegen Wendler Ernőt, Berettyószéplakon Lates Kálmánt, Tótiban Huszti Lászlót. A választások egyhangúak voltak. Mondhatni, minden megválasztott tag ellenjelölt nélkül állott. Ott, ahol esetleg többen is aspiráltak a megyebizottsági tagságra, már a választás előtt visszaléptek az ellenjelöltek, csak hogy ne zavarják a választás harmóniáját.

* **Körjegyzőválasztás Bályokon.** A Kovács András bályoki körjegyző halálával megüresedett körjegyzői állást legutóbb töltötték be választás útján. A körjegyzői állásra Fodor Mihály berettyószéplaki körjegyzőt választották meg egyhangúlag. Az új bályoki körjegyző legutóbb a harctéren teljesített szolgálatot, mint hadnagy és mint nélkülözhetetlen tisztviselőt mentette fel a vármegye. Fodor Mihály egyike azoknak a fiatal ambiciózus jegyzőknek, akik nehéz feladatukat közmegelegedésre teljesítik. Már az magában véve, hogy a vármegye egyik legjobb körjegyzőségébe választották meg, még pedig dr. Halász Elemér főszolgabíró keze alatt, elég bizonyítéka annak, hogy a bályoki körjegyzőség olyan vezetőt kapott, aki a közönség érdekeit minden tekintetben a közóhajnak megfelelőleg fogja képviselni.

* **A Bunyitay-liget lakóinak kérése Sieglert altábornagyhoz.** Van a Bunyitay-ligetnek a Pál utcától a Virág-utcáig terjedő részén egy árok, a melynek az a baja, hogy mélyebben fekszik, mint a legközelebbi csatorna szájának magassága. A víz tehát nem folyhat le, nem is folyik le. Ilyen „szabályozási” borzalmakból áll ez a város. A víz, mosogatóvíz, szennyvíz megreked az árokban és rettenetesen büszlik, a liget fái ezt nem tudják közömbösíteni. Ez az egészségellenes helyzet indította Frank Ödön dr. közegészségügyi főfelügyelőt arra a nyilatkozatra, hogy Nagyvárad olyan, mint egy puceos dáma, akinek szép kalap van a fején, de csattokos a ruhája szja. Az orrcsavaró illattól sose szabadul meg a lakosság, ha azt a kis csatornarászlatot, amely innen hiányzik, ki nem építik. A városnak most nincs — régen se volt — erre gondja és munkaadója, ezért a kormány Sieglert Kálmán honvédelmi parancsnokhoz fordult azzal a kéréssel, hogy a honvédelmi bizottsággal a kis csatornarászlatot, amelynek hiánya miatt állandó a közegészségügy veszedelme, a város tervei szerint építtessék ki. Ezzel halálra kötelezi a sok gyermekes családokat, akiket beteggő tesz ez a helyzet a magát a várost is.

* **Megnyílt a 18. városi listázás.** Tudatom a város közönségével, hogy a 18. városi listázás és élelmiszerüzlet Telek-utca 35. sz. alatt (Táray féle házban) megnyílt és a közönség rendelkezésére áll. — Nagyvárad, 1916. okt. 19. Lukács Ödön, főjegyző.

* **A villamos igazgatóságának figyelmébe.** Ravasz István nyugalmazott m. kir. adótárnok, aki megvakult s így járkel tapogatózva a városban dolgai után, tegnap a Szent László térről Velencére ment. Egy fél kétkoronást adott a kalauzoknak, aki kijelentette, hogy nem fogadja el a Ravasz szálljon le. A közönség pártját fogta a vak embernek s a közönség győzött, mert sok katona csatlakozott az offenzívához. Ravasz aztán egy 10 koronást ajánlott fel a kalauzoknak, de ezt se fogadta el, aprópénzt követelt. Az a kérésünk, hogy adjon az igazgatóság elegendő aprópénzt a személyzetnek s ne idézzen fel ilyen esetpéldákat. A fél kétkoronásokat pedig az O. M. B. nyilatkozata szerint el kell fogadni, tehát ne okoskodjunk se a kalauz, se a boltos, se a vasúti pénztáros.

* **Páter István.** A Kath. Népszövetség vasárnapi ünnepélyének egyik kimagasló pontja lesz Páter István szegedi Sz. Ferenc rendi házfőnök ünnepi beszéde. István páter egyike az újabb magyar egyházi szónokok legkiválóbbjainak. Beszédeit mélyen szántó tartalom, szérnyaló költői nyelvezet, meggyőző erő, tűz és lelkesedés jellemzik. Meggyőző és lelkesít egyszerre. Organuma csengő, erőteljes. István páter egyébként is kiváló tagja Sz. Ferenc rendjének; apostoli buzgalma pap, a kinek nagy része van abban rendtársaival együtt, hogy Szegeden a hitközöny jege föleged. Azon a plébánián, melyet Sz. Ferenc fia vezetnek, az áldozások száma múlt évben 150.000 volt. Nagy szám ez — Szegeden! Páter István Rómában végezte a teológiát, alapos tudása és nagy nyelvismerete van: tíz nyelvet beszél. Ezt a kiváló szónokot és jeles lelkipásztort fogjuk hallani a vasárnapi ünnepélyen, mely iránt állandó az érdeklődés városunkban. Már számosan megváltották fenntartott helyüket az ünnepélyre; a még rendelkezésre álló fenntartott helyek a Kath. Kőr háznagyánál megválthatók.

* **Az erdélyi menekültek visszaszállítása.** Nagyvárad városában jelenleg pár ezerre megy azoknak az erdélyi menekülteknek a száma, akik nem utaztak a kormány által kijelölt helyre, hanem Nagyváradon állapodtak meg. A miniszter intézkedése folytán most Nagyvárad városa figyelemmel az itt tartózkodó idegenekről, hogy az államveszély gondoskodna a menekültek visszaszállításáról. A menekültek jelentkezzenek a városi bejelentő hivatalnál, hogy a rendszeres, gyors, vagy a külön visszatelepítési vonatokat akarják-e igénybe venni. Saját érdekében minden menekült 3 napon belül jelentkezzen, hogy turnusokba oszthatók legyenek.

* **Tessék keresztény újságot olvasni!** A közigazgatási kerületi kapitányság a következő érdekes határozatot hozta egy ülésének megindoklásában: „Több-szor előfordult, hogy azok, akik kúriák sokért felelősségre vontak, azzal védekeztek, hogy nem volt tudomásuk erről vagy arról a hatósági intézkedésről, minthogy nem vittek idejük újságotat vagy hivatalos hirdetőanyagot olvasni. Felhívjuk tehát mindenki figyelmét arra, hogy a mostani időben különös fontossággal bír és mindenkinnek érdekében áll, hogy lapokat olvasson, amelyek állandóan közlik a közérdekű és a magánéletet is erősen érintő hivatalos hirdetőanyagot és hogy mindenki kiterje figyelmével az események fejlődését.”

Ebbez hozzátehetjük, hogy a keresztény szellem nem terjedhet kellő gyorsasággal, ha a keresztény sajtó a közönség nem olvassa. A keresztény sajtó ébersége mutat rá ellenségeink gonosz munkájára, s hogyan tudna védekezni a keresztény ember, ha nem vesz tudomást ellenségeink alattomos munkájáról, a melyre a Tiszántúl kerülhetetlenül murat rá naponta. Minden keresztény ember érdekében áll tehát, hogy a katolikus lapokat, elsősorban a Tiszántúlt olvassa.

* **Köszönet a szeretetadományokért.** Az Országos Vörös Kereszt Egyesület szeretetadomány osztálya értesítette Rimler Károly polgármestert, hogy a király születése napja alkalmából Nagyvárad közönsége által szeretetadományra küldött 1586 K 60 fillért megkapták és egy Nagyvárad városának, mint a győzőknek és adományozóknak a harctéren küzdő katonák nevében is köszönetet mond.

*** Kösi halált halt nagyváradai számellenőr.** A pénzügyigazgatóság egyik legkiválóbb tisztviselőjének Asztalos János pénzügyi számellenőrnök hős haláláról kaptunk legújabb értesítést. Asztalos, mint hadapród küzdött a görzi harcok ellen. E hó 7-én golyótól találva roskadt össze. A súlyosan sérült hadapródot automobilon vitték a legközelebbi tábori kórházba, ahol azonban mielőtt segítségére lehetek volna már meghalt.

*** Az 1916. évi buza, rozs és árpa zár alá vétele.** A magyar királyi miniszteriumnak f. évi 3110. számú módosító rendelete értelmében a termelő búzából, rozsból, kétszeresből és árpából együttvéve a háztartásban természetben ellátást élvező személyek közül csak azok után számíthat fejenkint és havonként 18 kilogrammot, akik gazdaságában mezőgazdasági munkát keresetképpen végeznek, családtagjai közül pedig csak azok után, akik tizenöt évnél idősebbek és gazdaságában rendszeresen mezőgazdasági munkákkal foglalkoznak. A háztartásban természetben ellátást élvező egyéb személyek után a termelő fejenkint és havonként csak 14 kilogrammot számíthat. — Ugyanez a szabály irányadó a közszükségleti célokra történő igénybevételnél (rekvizitálásnál) is a termelő saját házi szükségletének meghatározására nézve. **Rendőrfőkapitányság.**

*** Szacsavay Imre emléke.** Október 24-én lesz 67 ik évfordulója, hogy Szacsavay Imre, városunk első népképviseelője 1849. október 24-én Budapesten, a mostani Szabadság téren, báró Perényi Zeigmond és Csernus Maróval együtt kivégeztetett. A vértanu emlékét minden évben kegyelettel ünnepli meg városunkban a nevéből nevezett Szacsavay-asztaltársaság. E tárgyban szerdán este 8 órakor a Rimanóczy vendéglő külön helyiségében igen látogatott gyűlést tartottak a Szacsavay-asztaltársaság tagjai Kerekes Elek elnök elnöklése mellett, melyen elhatározták, hogy a vértanu halálának 67 ik évfordulóját, október 24-ét, úgy mint az előző években, most is megünnepelik. A vértanunak délelőtt 9 órakor a Szent László plebánia templomban gyászszenitizteletet tartanak, a Szacsavay szobrot megkoszorúzzák. Este 8 órakor pedig a Rimanóczy vendéglő külön helyiségében ünnepi társas összejövetelt tartanak, ünnepi szónokul Korcsmáros Lászlót az asztaltársaság elnökét kérték fel. A kegyeleti emlékünnepély emlékeül dr. Olasz Béla biz. tag indítványára 20 koronát szavazott meg a vak katonák javára az asztaltársaság. A gyászszenitiztelet, valamint az ünnepi emlékestély rendezésével Kerekes Elek elnököt és Katona Mihály jegyzőt bízta meg az értekezlet.

*** Kártalanítás a bezzállásokról.** Tegnap kezdődött meg a tárgyalás a városházán a katonai bezzállásokról céljaira átvett szállodák kártalanítása ügyében. A Rimanóczy, Park szállók és a Berettyó Tártsulat épületére nézve történtek egyezkedési kísérletek.

*** Irodai munkát vállal egy sok tagú család.** napidíjas, akinek egész délutánja szabad. Nagy gyakorlattal rendelkezik a mellékküresre nagyon rá van utalva, mert családja nyomorog. Címe: Lipót utca 8. sz. Megkeresést a kiadóhivatal továbbít.

*** Szécsi Károly büntetését helybenhagyta a bíróság.** Szécsi Károly ismét betörőt a törvényszék 2 évi börtönrre ítélte. A tábla Harmathy Károly elnöklésével tegnap foglalkozott ezzel a bűnüggyel a Medvigy István vádbeszéde a Várnai Ferenc dr. védelme után a törvényszék ítéletét helybenhagyta.

*** Tejraccia.** Az összes kávéházakat végiglátogatták tegnap Biró József rendőrtisztviselő és Szeberényi Pál dr. városi vegyész. Mintát vettek mindenütt a meleg és a hideg tejből s azt lepecsételve, vegyvizsgálat alá veszik, hogy megállapítsák, milyen a nagyváradai kávéházakban kiszolgáltított tej: vizes, félig vizes vagy egészen vizes-e?

*** Cipőtalpalás — 27 korona.** Egy német katonatiszt cipőt talpaltatott Nagyváradon valamelyik nagy cipőüzlet tulajdonosánál. Mikor a cipő készen volt es az árát kérdezte: 27 korona, volt a válasz. A katonatiszt felháborodott a vakmerő követelés hallatára, mire az illető cégtulajdonos nagy kegyesen azt válaszolta: „Noha nem is 27 koronába kerül, legyen csak 20 korona, de csak azért, mert önök segítettek nekünk az oláhok kiverésében!” A tiszt ennek dacára feljelentette a cégtulajdonost s panaszára az eljárás megindult.

*** Jön a gyűjtőkocsi.** A Vörös-Kereszt gyűjtőkocsija ma, pénteken indul rendes gyűjtő körútra Reggel 8 órakor a Szent László-téren, majd később a Nagypiac téren jelenik meg, ezután pedig bejárja Velence és Csillagváros utcáit. D. u. 8 órakor a Tisza Kálmán teret, a Porond városrészt, aztán a Vízvezeték és Csengeri utcákat, továbbá a Kálvária és Sztaroveszky-utcát járja be. Az e napra közreműködni hajlandó hölgyeket kérjük, hogy a törvényszéki épület 25. számú szobájában a rendes időben megjelenni sziveskedjenek.

*** Erdélyi igazságügyi tisztviselők figyelmébe.** A nagyváradai kir. ítélőtábla elnöke közli a mecskült erdélyi igazságügyi alkalmazottakkal és nyugdíjassal, hogy közülök Dobai Albertné, Cidofalvy Benedekné, Czandi Istvánné, Herszényi Kálmán, Horváth Miklós, Jarczák János, Nagy István, Soncsák Ferencné és Szunyogzegei Ferencné illetményei a nagyváradai m. kir. adóhivatalnál utalványozva vannak.

*** 145 kilogramm talpbőrt foglalt le a rendőrség.** A rendőrkapitánysághoz feljelentés érkezett, hogy az egyik nagyváradai iparos (nem bőriparos) talpbőrt árul, még pedig a maximális aránál jóval drágábban, 58 koronáért kilogrammját. Ezzel szemben a hasonló minőségű bőr maximális ára 16—18 korona. A rendőrség házkutatást tartott az illető iparos lakásán és valóban talált 145 kilogramm talpbőrt, melyet természetesen lefoglalt. A legérdekesebb a dologban az, hogy nem akad gazdája a bőrnek, még az az iparos sem akarja vállalni, akinél találták. A bőr azonban — ami a fő — megvan és természetesen el fogják árverelni és a befolyt összeget a rokkant katonák javára fordítják.

*** Helybeli nagyobb pénzintézet megfelelő gyakorlattal bíró fiatal tisztviselőt keres.** Cím a kiadóhivatalban.

*** Poloskairtó ROXIN** biztos szer. **Ára 1 korona 80 fillér.** Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

*** Vidékre fiatal katolikus nevelőnő** kerestetik fiú és leány (6, 7 éves) mellé, ki öket elemi iskolára, németre és zongorára tanítja. Fényképes ajánlatot kér Békeffy erdőmérnöknek. Vaskóh.

*** Gépiró kisasszony** több évi irodai gyakorlattal, mint levelező, valamint hadmentes fiatalember több évi irodai gyakorlattal segéd könyvelőnek jó fizetéssel felvétetik. Komlós Testvérek üvegkereskedésben Zöldfa-utca 13.

*** Gyönyörű rózsás aró** a nő legszebb díszje. Az első ránc a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot, hogy eltüntethesse. Elég ha a megbecsülhetetlen Y-PO krém és szappant használja melytől a bőr visszanyeri ruganosságát eltünteti a ráncokat, szeplőket, mitesereket, májfoltokat, pattanásokat és bőr vörösséget. Ára 2-50 K. Kapható: Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Rimanóczy palota.

Fischer Ervin Zeneiskolája
Szalárdi-utca 21. sz.
Telefon 14-74.
Tanfolyam a polg. és felsőbb-leányiskolai énektanításra és képesítő oklevél megnyerére.

Őszi és téli ruhák, férfi öltönyök, felöltők, festése és tisztítása. Fügöny, kézimunka, ke-lengye neműek tisztítása. Fe-kote festés elsőrendű kivitelben.
HALTENBERGER VILMOS
kelmefestő, vegytisztító és gőzmosógógyárában
Nagyvárad.
Gyár telefon sz. 34. Felvételi üzlet 14—69.

SZINHÁZ

A MAI SZINLAPOK.
Este 8 órakor, rendes helyárrakkal:
Három a kislány.
Operett 3 felvonásban.

SZEMÉLYEK:

Schubert Ferenc	— — —	Békési Lajos
Schober báró, költő	— — —	Tompa Béla
Schwind Mór, festő	— — —	Tarnai Béla
Gumpelweiser, rajzoló	— — —	Szigeti Jenő
Vogl János Mihály udvari énekes	Zsoldos Andor	
Tschöll Keresztély udvari üvegfestő	Sik Rezső	
Tschöllné asszony	— — —	T. Pogány Janka
Edi	— — —	Habár Lola
Hédi	— — —	Szebeni Margit
Médi	— — —	Sz. Zsigmond Anna
Brunner András, nyeregmoser	— — —	Iványf Jenő

Heti műsor:
Szombat délután: Cigányprimás.
Szombat este: Három a kislány.
Vasárnap délután: Gésák.
Vasárnap este: Három a kislány.

Billér Irén délutáni fellépte.
A szombat délutáni előadásról elmondhatjuk, hogy minden ízében kivált az eddig lefolyt szombat délutáni előadások keretéből, amennyiben alkalom kínálkozik benne arra, hogy a színháznak egy speciális publikuma a színtársulat egy új értékes hölgytagjával ismerkedjék meg.
A színtársulat vezetősége — ugyanis — szombat délutánra egy közkezdelt operett tűzött műsorára: a Cigányprimást és ennek a népszerű darabnak a keretében lép először a délutáni közönség elé Billér Irén Sári szerepében.
Hogy Billér Irén mily kvalitásokkal jött Nagyváradra, azt már alighanem minden különösebb híradás nélkül is jól tudja a közönség, mely a legmelegebb ovációkkal fo-

adta szeretésbe a fiatal, kezes megjele
 nésű, kedves hangú és temperamentumos
 művészt és így csak természetesen, hogy
 szombaton délután táblás ház nézi végig
 Biller Irén délutáni bemutatóját, hogy
 megismerkedhessék a legbájosabb Rác Sá
 rikával, akiől tízezerben és magyarról
 még nem énekeltek a híres haccacaré!

Keringő.

Ruttkay György színjátékának bemutatója

A Szilgigeti színház legközelebbi bemu-
 tatója a hétfőn este színrekerülő Keringő
 nemcsak egy új színdarab ismerteti meg
 a nagyváradi színházi publikumot, de egy
 új szerzővel: Ruttkay Györggyel is, akiről a
 városi sajtó egyhangúlag állapította meg,
 hogy bár fiatal ember, mégis meg van már
 benne a színpadi szerzők legfontosabb kva-
 litása: tud meséit mondani, vannak kedves,
 meleg elgondolásai, mint amilyen ennek
 a színdarabnak a problémája: hogyan szü-
 letik egy keringő? A probléma megoldása-
 ként Ruttkay kidolgozta a meséjét annak,
 hogy születik meg egyszerre egy mélabus
 dallam, hogy zsong fel a komponista lelké-
 ből egy melódia, amelyen megérződik az ih-
 letesség... egy szépen ivelt asszonyzárj
 forró csókja után való vágy... A Keringő
 szerelmes komponistája: János zongorához
 di a mulató éjjeli társaságban, amely-
 nek királynöje a Nő, aki kecsérségével ki-
 váltotta János lelkéből a csodás áriát. És
 amikor magostromolja kérdéseikkel, hogy
 fakadt fel lelkéből a bábajos hangosokor...
 a Keringő születésének története lejátszó-
 dik a színpadon, ahogy a rajongó szerelmes
 leltü, bohó és csóksovjától tiákdott János
 megálmodta...

A Vigaszínházból indult el vidéki körut-
 jára Ruttkay Keringője és az első között
 van Nagyvárad, ahol színre kerül az érdekes
 színdarab, amelynek főszerepei Varsányi
 Irén, Fejérváry Emil és Tanay Frigyes
 manuprózáival kerültek hozzáuk, ahol a
 szerkesztő könyben Kassics Ezzter (Erzsi),
 Bihari Ákos (Tatár) és Tóth Elek (János)
 szerepelnek.

több ezre tehető azoknak a száma, akik a
 színházi jegykereslet mostani rendkívülisége
 mellett még nem juthattak hozzá, hogy meg-
 láthassák a Három a kis lányt. Az igazga-
 tóság azonban számot fog vetni a publikum
 óriási érdeklődésével és igyekszik majd ugy-
 állítani egybe a jövő hetek műsorát, hogy
 az idegenforgalom tekintetében annyira meg-
 növekedett Nagyvárad közönsége köréből
 mindenki hozzájuthasson a bájos meséjü és
 művészi zenéjü operette élvezetéhez.

Igaszszálgazoltatás.

Nem Lakatos József volt az
ezres. A nagyváradi királyi törvényszék
 gyorsított eljárás alá tartozó bűnügyekben
 itélkező tanácsa Palánkay Károly elnöklésé-
 vel tegnap befejezte Lakatos József nagy-
 váradi terménykereskedő hadseregszállítás;
 bűnügyének tárgyalását. A törvényszék Far-
 kas István dr királyi ügyész vádbeszéde és
 Kabos Béla dr védelme után Lakatos Jó-
 zsefet a megvesztegetés és meg nem felelő
 szállítást vádjára alól felmentette, mert a tanak
 beigazolták, hogy a szállítás időpontjában a
 buza ára 42-47 korona volt, míg ő 42 ko-
 ronáért szállította a katonai kincstárnak,
 Menkes Lipót élelmezési főtitst pedig kija-
 lentette, hogy nála naponta 2-300 ember
 fordult meg, s így ő nem tehet arra esküt,
 hogy azt az ezerkoronást, amelyet egy ak-
 tában talált, Lakatos hagyta volna nála, aki
 aznap ott szintén megfordult. Az ítélet ellen
 Farkas István dr ügyész semmiséget jelen-
 tett be.

Legujabb táviratok.

Az oláh jelentés.

Budapest, okt. 19. (Saját tudósítónk-
 tól) Bukarestből jelentik: Gyergyóteljes-
 nél támadásokat verünk vissza Ojtori szo-
 rosban támadások és ellentámadások Berea
 völgyben 1 kilométerrel északra visszavet-
 tettünk. Predealnál heves tüzéségi harc.
 Orsovát a tüzéség hevesen lötte. A déli
 fronton kölcsönös tüzelés. Dolrudzásban
 gyalogsági tűz.

A görögországi forradalom.

Amsterdam, okt. 19. A Reuter-ügynök-
 ség athéni jelentése szerint Athén és Tatoi
 között egész éjszaka rendkívül élénk érint-
 kezés folyt. Valamennyi udvari tisztviselőt
 a palotába hívtak.

NYILTTÉR.

Unid. Med.
Dr. Havas fogorvos
rendel

d. e. 9-12-ig. d. u. 1/2 3-5-ig.

Nagyvárad SzentLászló-tér 2. e.

Vidékiek részére munkálatok
 még aznap elkészülnek.

HETI ÁRJEGYZÉK.

- Teás készlet aranyozás-
sal 6 személyre . . . 6 kor.
- Kávés készlet aranyozás-
sal 6 személyre . . . 6 "
- Feketekávés készlet tálcá-
val Roccoco 6 személyre . . . 6 "
- Mosdó készlet finom
fayence . . . 8 "
- Ebédlő készlet aranyo-
zással 6 személyre . . . 24 "
- Függő lámpa csigás fel-
szerelve . . . 16 "
- Befőttes készlet kristály
üvegből 6 személyre . . . 4 "
- Gyümölcs készlet majo-
lika 6 személyre . . . 4 "
- China ezüst ezakortartó
6 személyre . . . 5 "

KÉPKERETEZÉS
 izlésesen elkészítve.

ABLAK ÜVEGEZÉS
 pontosan előnyös árak-
ban lesznek készítve.

KOMLÓS TESTVÉREK
 azelőtt Heller Testvérek
 Uveg, porcellán, lámpa áru és
 konyha felszerelési áruk nagy-
 kereskedése.
 Nagyvárad, Zöldfa-utca 13. sz.
 :: Telefonszám 372. ::

SZERKESZTOI POSTA.

Uj előfizető. A meggyezés sikerült.
 Most várjuk az eredményt.

Főszerkesztő: **Dr. KRÜGER ALADÁR**
 Felelős szerkesztő: **Dr. PAPP KÁROLY**

Margittai járás főszolgabírójától.
 2375 - 916.

Pályázati hirdetmény.

Biharvármegye margittai járá-
 sába kebelezett Ber.-Széplak községi
 jegyzői állásra pályázatot hirdetek.
 Felhivom a pályázni kívánókat,
 hogy szabályszerűen felszerelt pá-
 lyázati kérvényeiket hozzám leg-
 később f. hó 25 ikéig adják be.

A jegyzői állás javadalmazása:
 2000 kor. készpénz, 4 kat. hold
 1150 □ öl szántó föld, az ahhoz
 járó erdő és legelő illetőség. Ter-
 mészetbeni lakás 800 □ öl kerttel.
 A választást később fogom ki-
 tűzni.

Margitta, 1916 okt. 16.
Dr. Halász Elemér
 főszolgabíró.

URANIA
 mozgó-
 színház

Pénteken.
Az áruló szeret
 trázédia 3 f.

Előadások kezdete: Szombaton, va-
 sárnap és ünnepponon 3 órákor és
 hétköznapokon fél 7-kor.

APOLLÓ
 mozgó-
 színház

Pénteken.
Kartaui.
 Regény 6 felv.

Előadások kezdete: Szombaton, va-
 sárnap és ünnepponon 3 órákor és
 hétköznapokon fél 7-kor.

VIGADÓ
 mozgó-
 színház

Pénteken.
A bünjel.
 Dráma 3 felv.

Szombaton és vasárnap négy előadás
 és pedig: délután 3, 5, 7 és este
 9 órákor.

Négyezer ember nézte meg a
Három a kis lányt. Bámulatosak azok
 a számok, amelyeket a színház leghivatalo-
 sabbán megcáfolatlan statisztikája a Há-
 rom a kis lány eddigi látogatottságáról tün-
 tet fel. Ennek a statisztikának a tanúsága
 szerint eddig négyezer ember nézte meg a
 Három a kis lány előadásait, ami azonban
 nemcsak a pompás Schubert dalok nagy-
 váradi meglepő sikerét jelenti, hanem amel-
 lett is bizonyít, hogy ez alkalommal a szin-
 ház vezetősége — elszámította magát. A
 jövő hét ugyanis egy részében már egy má-
 sik újdonságnak van szána, holott még

A VÖRÖS-KERESZT tevékenysége.

A helyi választmány ülése.

A Vörös-Kereszt Egyesület választmánya tegnap este népes ülést tartott a városházán.

Dr. Cziffra Kálmán főispán elnöklése alatt tordai Molnár Géza, Reismann Mórné, ösv. Nagy Odónné, dr. Mihály Lajosné, Pally Lajosné, Bögsz Lajosné, Buzásy Albertné, dr. Gyöngyösi Istvánné, László Lajos, dr. Vucskies Gyula, Rmler Károly, Németh István kir. tan., dr. Kourád Mirk kir. tan., Lukács Odón, dr. Gyöngyösi István, Tatár Zoltán, dr. Személy Kálmán voltak jelen.

Dr. Cziffra Kálmán főispán, elnök az ülés megnyitása után bejelentette, hogy gr. Széchényi Miklós v. b. t. t., megyéspüspök az egyesület tiszteletbeli taggá választása alkalmából a következő levelet intézte hozzá:

Méltóságos Főispán ur!

Különös örömet okozott e hó 10 én 1062. u. sz. a. küldött nagybecsű átirata, melyben értesíteni méltóztatott, hogy a Magyar Szent Korona Országai Vörös-Kereszt Egyesületének Nagyvárad városi választmánya múlt hó 9 én tartott rendkívüli gyűlésén tiszteletbeli tagjainak sorába iktatta.

A nagyváradi választmány feladatainak magaslatán állott a világháborúban; két közel szörte az irgalmasság testi és lelki cselekedeteinek áldásait: midőn a sebesült katonák sebeit gyógyította, az inséges-gélyre szorulóknak számára a jótékony forrásait megnyitotta, a győzelembe vetett rendíthetlen hitet és bizalmat a csüggedők lelkébe plántálta.

Ezen a kitüntetés nagyságát, mely ily választmány részéről ért a azért midőn bizalmukért, személyem iránt érzett ragaszkodásunkért hálás szívvel meleg köszönetet mondok, ígérem, hogy a választmány érdekeit ezantul is szívemen fogom viselni.

Fogadja Méltóságod kiváló tiszteletem őszinte nyilvánítását.

Nagyvárad, 1918 okt. 12

Gróf Széchényi Miklós,
várad püspök, az Orsz. Vörös-
Kereszt Egyesület I. alelnöke.

A megyés püspök levelét éljenzéssel vették tudomásul.

A gyűjtőkocsik járatása.

Dr. Fráter Imre ügyvezető alelnök jelentést tett a gyűjtőkocsik járatásáról. A gyűjtőkocsik a hét két napján bejárják a várost pénz és természetbeni adományok gyűjtése céljából, sőt kimentek a gyűjtőkocsik Bihar-püspöki és Bihar községekbe is.

A gyűjtőkocsik révén az erdélyi menekültek részére is gyűjtöttek, s e célra befolyt 4932 korona, amelyből a nagyobb részt a polgármesterhez juttatták. Kiszároltak a menekülteknek 3400 koronát, a maradvány 1400 koronán felül van.

Fenntartott továbbá a Vörös Kereszt a menekültek részére egy termet a kórházban. Ezenkívül ruhákat, reggelit, ebédet adtak a menekülteknek.

A jelentés még megemlékezik azokról a

hölgyekről, akik a gyűjtés-körül tevékenykedtek.

A jelentést tudomásul vették s a buzgó hölgyeknek köszönetet szavaztak.

A temetők világitása.

Dr. Fráter Imre ezután a hősök sírjának halottak estőjén való kivilágításáról tett előterjesztést. Javasolja, hogy miot az elmúlt évben, ezuttal is mindhárom temetőben szaggal ellátott koszorút helyezzenek az egy-let nevében a hősök sírjára, ezenkívül ez évben is a hősök sírjának a város által történő kivilágítás költségeihez 200 koronával járuljon az egyesület.

Dr. Vucskies Gyula a javaslatnak a világitásra vonatkozó részéhez hozzájárul, de kívánatosnak tartja, hogy az ezuttal mérés kelt legyen. Hivatkozik a miniszter leiratára és a hősceprimásnak erre vonatkozó pártorlatára.

Megbízták az elnökséget, hogy a koszorúkról gondoskodjék, a világitásra vonatkozólag pedig lépjen érintkezésbe a polgármesterrel.

A hősök emléke.

Ugyancsak dr. Fráter Imre alelnök fel említtette azt a tervet, hogy az egyesület gondoskodjék a hősök síremlékéről, addig is, míg a város monumentális síremlékekkel örkíti meg a hősök emlékeit.

A választmány elhatározta, hogy a várost értesítik s ha a város időszereinek tartja az emlék felállítását, az egyesület készséggel áll rendelkezésre.

E után az ajándékokról szóló jelentést tudomásul vették.

A Jobbkéz munkája.

A Pally Lajosné vezetése alatt álló Jobbkéz alosztály működéséről szóló jelentést terjesztették ezután elő. A Jobbkéz bevétele 915 K, kiadása 791 K volt — a háború tartama óta a Jobbkéz 73884 darab fehérneműt készített, illetve szolgáltatott ki. Az alosztály ezen fényes eredményü működéséért köszönetet szavaztak.

Ezenkívül az erdélyi menekültek részére a Jobbkéz tőszőket, hűsítőket ruhákat osztott ki.

A begyűlt pénztől cipőket, melegruhákat vásároltak. A megyés püspök 1000 koronás adományából 50 pár cipőt és 30 drb. trikóruhát szereztek be a menekülőknél gyerekei részére. 367 család 3718 darab ruhát kapott. Ezenkívül a gyermekmenhelyen is osztott ki ruhákat a menekült gyermekek között az egyesület.

A jelentést tudomásul vették és a gyűjtésben részt vett nemes szívű hölgyeknek köszönetet szavaztak.

Az egyesület vagyoni állásáról szóló pénztári jelentés szerint a bevétel 345.145 K, a kiadás 260.460 K, maradvány 84.611 K, a vagyonállag 98000 K.

Indítványok.

Elnök bemutatja Kereszty Kornél, a M. Alt. Hitelbank főnökének hármas, érdekes indítványát, amelyek lényege a következő:

1. Indítvány gyűjtést az egyesület céljaira a nagyváradi és biharmegyei pénztáraknál;

2. tagok toborzására szólítsák fel a tanuló ifjúságot; aki 10 tagot gyűjt, elismerő oklevel-t nyerjen;

3. kérjék fel a jótékony egyesületeket, testületet s b., hogy tagjaikat az egyesületre való belépésre serkenték.

As indítványokat helyesléssel fogadták s intézkedés végett kiadták az elnökségnek. Ezzel az ülés véget ért.

Lukács Odón főjegyző a lisztkönyvekről.

A szegény asszonyok ügyét, akik elvesztették lisztkönyvüket s nem tudtak a Közelelmezési Hivatal eszidőszereinti ügyintézéséből kifolyólag liszthez jutni, Lukács Odón főjegyző elő terjesztették, akinek mindenre kiterjedő figyelmét nem kerülték el az esetek. A főjegyző ezeket közölte velünk:

— A lisztkampány első időszakában egyetlen panaszt sem kaptunk arról, hogy valaki elvesztette volna lisztkönyvét. A második szakában ennek a helyzetnek már 20 könyv elvesztést jelentettek be s most, a harmadik időszakban már százánál több a bejelentések száma. Ezeket bevizsgálva 10 százaléknál állapítjuk meg azt, hogy a panasz jogos és alapos, míg a többit ki derült, hogy nem vesztette el a könyvet, hanem a kiesett könyvvel vásárolt liszttel úszerkedik, a környéknek nagy haszonnal. Ezt mi nem engedhetjük meg, mert nekünk fejenként és névszerint 240 gramm lisztünk van, s ez kimutatásban is szerepel. Nem adhatunk ki több lisztet, mert akkor, ugye, a becsületes emberek nem kapnak annyit, amennyi nekik jár jogosan.

— Mindenkinék, aki valószínűvé teszi, hogy elvesztette könyvét, (mert elvesztheti) egy hétre való lisztet utalunk ki, így Mózes Pálcsónak is, míg könyvét megtalálja. Azért utasítottuk a jelentkezők jórészt arra, hogy könyvét keresse meg, mert meg is találta, tehát csak manőver volt a lisztkönyv elvesztésnek bejelentése. Jogtalan és törvénytelen ez s mi ennek nem tehetünk elégét. Vigyázzon a közönség a lisztkönyvére, még egyszer ismétlem kiadott figyelmeztetésemet.

Mi nem ellenőrizhetjük a boltokban az elveszett könyveket, nincs rá időnk és nincs módunk.

Ellenben ahol lehet, segítünk, mert van érzésünk, kötelességtudásunk, jóindulatunk és jó szívünk.

Az utolsó mondat igazát Lukács Odón főjegyző eddigi szociálpolitikai működésével igazolva látjuk.

Vannak azonban esetek, amikor igazsá van a közönségnek, s ezeket az eseteket úgy kell elbírálni, ahogy a kötelesség parancsolja.

A közönség pedig úgy a saját, mint az összeség érdekében vigyázzon a lisztkönyvére.

* Ezet készítéséhez alkalmas garantált vegytiszta **eczetsav** kapható Farkas István Apolló drogeriájában. Nagyvárad, Rákóczi ut 7/B. Telefon 13-02.

EMIR arcmosó

a legtökéletesebb készítmény izzadó, fényes, zsiros, atkás

(mitesseres) arcra! Értéktelen utánzatoktól óvakodjunk!

Naponta többször, ha arcunkat „EMIR“-rel badörzsöljük, az arc rögtön csodás szép lesz, mietha valami mesés, lehetetlen-finom-ságu harmattal lenne bevonva. Egy üveg ára: 1 korona 50 fillér.

Kapható: **Németh Pál** gyógyszerész **Arany Kereszt** gyógyszerésztárában Szent László-tér. Városháza mellett. Csanda Endre „Rákóczi“ gyógytárában, Csillag gyógyésztár Szacs-vay-utca, a Vadasz drogeriában és Farkas István Apolló drogeriájában.

A Monte Russuit elfoglaltuk.

Keleti harctér. Budapest, október 20. (Hivatalos.) *Károly főherceg lovassági tábornok hadseregharconala.* A magyar-román határon tovább harcolnak. Dornavatrától délkeletre Monte Russuit az ellenségtől elragadtuk.

Lipót bajor herceg vasértábornagy hadseregharconala. A Narajovka mentén német csapatok egy magaslat elfoglalásával több mint 2050 foglyot ejtettek, és 11 gépfegyvert zsákmányoltak. A Stochod legfelső folyásánál több támadásuk megghiusult.

Az oláh vezérkar jelentése.

Budapest, október 20. (Saját tudósítónktól.) Az oláh vezérkar jelentéi 19-én. Gyergyótölgyesnél, Bikazunál tüzérharc. Egyik osztagunk áthatolt a hegységen, meglepett ellenséges csapatokat, elpusztított 12 ellenséges ágyut, kocsit és 600 fogolylyal visszatért. Uz völgyben ellenséges támadásokat visszavertünk. Az ajtozi szorosban rendkívül elkéséredéssel folynak tovább a harcok. Predeálnál kisebb ellenséges osztagokat határon átvettünk. Brani szorosnál tért nyertünk. Seara szoros felé nyomuló kisebb ellenséges osztagokat feltartóztattuk. Déli front: változatlan.

Az oláhok

védelmi vonala Bukarest—Csernovitz közt.

Budapest, okt. 20. (Saját tudósítónktól.) A román hadügyminiszterium sajtóosztálya közli, hogy az erdélyi arconalon a német offenzíva hevessege növekedett és hasonlít az 1916-iki lengyelországi offenzívához. Néhány nap múlva megtudjuk, hogy a németek el tudják érni nagy számban céljaikat. A harcok központja a három ország határan van, ahol a németek megakarják szakítani az összeköttetést.

az oroszok és románok között, ami eldöntené a hadjárat sorsát. A román hadvezetőség úgy határozott, hogy a Bukarest—csernovitz vasútvonal mentén fogják az ellentámadást kifejteni és ezért az ország északi részében a román föld egy darabját fel kell áldozni. Az orosz hadvezetőség tehermentesítő offenzívát ígért nekünk Volhyniában és Bukovinában.

Németország tiltakozása a norvég rendelet ellen.

Budapest, október 20. (Saját tudósítónktól.) A Norddeutsche Allgemeine Zeitung jelentéi: A norvég kormány 13-iki rendelete nyilvánvalóan Németország ellen irányul és nem egyezik meg az igazi semlegességgel. A krisztianiai német követ utasítást kapott, hogy a norvég kormány eljárása ellen nyomatékosan tiltakozzék.

Take Jonescu lesz a miniszterelnök.

Budapest, október 20. (Saját tudósítónktól.) Zürichből jelentik: Ideérkező hírek szerint a román kormány elnökévé Take Jonescut nevezik ki.

Henrik porosz herceg a magyar-osztrák tengerészet nagy admirálisa.

Budapest, október 20. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: A király a következő legfelsőbb parancsot adta ki: **Henrik porosz herceget kinevezem nagyadmirálissá.**

Ferenc József S. K.

Hibázott-e a román hadvezetőség?

Budapest, október 20. (Saját tudósítónktól.) A Temps legfrissebb száma bukaresti levelezőjének távirata alapján jelentéi, hogy az Erdély meghódítására küldött három román hadsereg utolsó csapatai is visszavonultak már a honi földre, hogy megvédelmezzék a határszorosokat és most már Erdélyben nincs román katona.

— A Román királyság katonai ereje nem állt arányban a politikai aspirációkkal, melyeket táplált s ez a momentum késztette az entente oldalára való beavatkozásra. A hadüzenet pillanatában a legjobb leggyorsabban sietett mérlegbe dobni erőt és nem az ő hibája, ha nem úgy si-

került, ahogy az erőviszonyok mellett sikerülnie kellett volna a hadműveleteknek. Hiba volt, hogy minden megmozgatható erőt nem a Duna felé, Bulgária ellen irányította, azonban politikai tartalom nélkül nem lehetett volna népszerű Romániában a háború.

Három caterpillari széllöttek a németek.

Berlin, október 20. A nagyfőhadiszállás jelentéi:

Hugyeati harctér.

Ruprecht bajor trónörökös vezértábornagy hadserege. A tüzérségi harc a Somme mindkét partján eső időjárás mellett mindkét fél részéről élénk maradt. Egy támadás elragadta az ellenségtől az Eaucourt Labbays—Labaquei országúttól nyugatra október 18-án kezdekben maradt árkok legnagyobb részét.

Courelettestől északra és La Sartról keletre angol osztagok előretörései az esti órákban megghiusultak. Utólag jelentik, hogy az angolok az utolsó nagy támadás alkalmával az általuk oly nagyra tartott páncélgépkocsikat (Thanks) is használták, ezek közül 3 tüzérségünk által szétrombolva vonalaink előtt hever.

(Az angolok caterpillarnak, mozgó hernyónak nevezik ezeket.)

A hóval borított Kárpátokban erősen harcolunk.

Keleti harctér.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadserege. A Stochodnál Simiarkától északra az általunk elfoglalt állások előtt az oroszoknak ellentámadása nagy veszteségek mellett összeomlott. Zvistelnikitől délnyugatra a Narajovka nyugati partján német zászlóaljok egy fontos magaslati állást az ahhoz csatlakozó vonalakkal együtt rohammal elfoglalták és az oroszok visszafoglalási kísérleteit véresen visszaverték. Az ellenség itt ismét 14 tisztet, 2050 főnyi legénységet s 11 gépfegyvert hagyott kezünkön.

Károly főherceg lovassági tábornok arconala. A behavazott Erdély Kárpátok déli részében az ellenséget a Monte Russui csuosiól visszavetettük. Az Erdélyrési határ hegygerinceken tovább folynak a harcok.

Kezdődik a tánc Dobrudzsában.

Balkáni harctér.

Mackensen vezértábornagy hadserege. A Dobrudzsza harconalon megélénkült a harcok tevékenység.

Macedóniai front.

Egy kezdetben eredményes szerb támadást a Csernakönyökben megállítottunk. A Nidze Planinától északra és a Doiran tótól délnyugatra az ellenség 4 előtörései megghiusultak.

Ludendorff, első főszállás-mester.

Másfél millió sebesült Franciaországban.

Budapest, október 20. (Saját tudósítónktól.) A Berliner Tageblatt jelentéi: A legnagyobb marseillesi hadikórház főorvosának becslése szerint Dél-Franciaországban másfél milliónyi sebesülteket ápolnak.

bert, a fehér hangulatok nagyszerű mussi-
kusa. A darabnak nagy a sikere, nőitön nő,
mert viszi a schuberli nő.

Böhm Sándor és Mandel Zsigmond hadseregszállítási bűnügye.

Palánky Károly tanácsa tegnap tár-
gyalta Böhm Sándor és társai bűnpörét,
akiket a hadviselés érdekei ellen elkövetett
bűntettei vádolt a királyi ügyészség. A vá-
dat Farkas István dr. királyi ügyész képviseli,
védők voltak Fülöp Zsigmond dr. (Sze-
ged) és Katz Béla dr.

Vádlottak:

Böhm Sándor 46 éves békési születésű,
szegedi kereskedő, kereskedelmi akadémiát
végzett, vagyona 100.000 korona, beszél ma-
gyarul, németül, franciául, 8 évi fegyházra
ítélte a szegedi törvényszék hasonló bűntett
miatt.

Mandel Zsigmond, 42 éves makói szü-
letésű makói kereskedő, beszél magyarul,
németül, franciául, angolul, vagyona 250.000
korona, 7 évi fegyházra ítélte hasonló bü-
neselekményért a szegedi törvényszék az 5.
gy. ezred főhadnagyja volt.

Mindketten a soproni téglyházban töltik
büntetésüket.

Elnök a tárgyalást zártnak jelenti ki.

Tanu Menkes Lipót es. és kir. élalma-
zói főtiszt, a két szakértő.

Ítélet mára várható.

Erdély felől nem jön fa Nagyváradra.

A romániai hadüzenet óta a kolozsvár-
nagyvárad vonal teljesen el van zárva a
teheráru forgalomtól. Mint már említettük,
ez a vonal pedig igen fontos jelentőségű a
tűzifa ellátás szempontjából, mert ezen a
vonslon vannak a legnagyobb fátelpek.
Ezek a fátelpek látják el úgy Biharvár-
megye közönségét: mint Nagyvárad városát
tűzifával.

A megakadt szállítások folytán most
úgy a vármegye, mint a város a legnagyobb
szarban vannak. De igen kellemetlen hely-
zetben van maga a közönsége is, mely sain-
tán arról a vonalról kapná a tűzifát. A tör-
vényhatóságok vezető tisztviselői már eddig
is mindent elkövettek, hogy a katonai szál-
lítási parancsnokságtól a szükséges engedé-
lyeket megszerezze, azonban a kolozsvári
szállítási parancsnokság ellentétben az ara-
dival még eddig nem adta meg az en-
gedélyt.

Biharvármegye közönségének tűzifával
való ellátása érdekében Fráter Barnabás al-
ispán, Beteg Miklós kormánybiztosnál is in-
tervenált és annyi eredménye volt a köz-
benjárásának, hogy a kolozsvári parancs-
nokság ígéretet tett.

Most Rimler Károly polgármester és
Budapest főváros fognak intervenálni a pa-
rancsnokságnál. Fráter Barnabás alispán a
vármegye nevében szintén átírt a parancs-
noksághoz.

Remélhetőleg a minden oldalról fel-
lépő igények elől nem fog kitérni a parancs-
nokság és intézkedni fog, hogy a vasut mel-

lett mindenütt felhalmozott fatömegek még
a tél beálta előtt eljussanak a közönség-
hez. Az eddigi szigorú zárlat tudomásunk
szerint pár napon belül onyhültni fog és a
szállítás meg fog kezdődni.

Gondoskodni kell állateleségről.

A következő levelet kaptuk:

Mélyen tisztelt Szerkesztő Ur!

Beesem lapjuk tegnapi számában olvas-
tam, hogy a megyében 30.000 métermázsza
tengerit rekvirálnak. Jó, ha muszáj — hát
muszáj! De itt előm tolat a kérdés, amely
anyanyunk kérdése, mi lesz velünk? Mert az
is áll a közleményben, hogy addig Nagy-
váradra hozni tengerit nem szabad, még a
megfelelő kvantum biztosítva nincs.

Tudvalevő dolog, hogy itt már hónapok
óta korpát kapni nem lehet, árpát, tengerit
lehetett kapni keveset óriási útszóra áron;
árpa 70 fillér, tengeri 70-1 korona közötti
literje, ami megfelel árpánál 100 korona,
tengerinél 90-120 korona métermázsánkénti
árnak. De megvettük, mert jószágunk ha-
lomra dögölt volna éhen.

Az meg teljesen lehetetlen, ho y mind
annyian mondjunk le a jószágartársról s nap-
ról napra a piacra éljünk; hisz így is bor-
zasztók az árak, hát még akkor milyenek
lesznek?

Miniszteri rendelet ide, miniszteri ren-
delet oda, dugva-lopva mégis csak jön be
valamelyes tengeri és még nagyobb útszora-
áron meg kell venni. Miért nem gondosko-
dik vezetőségünk arról, hogy egynem uton
korpához, árpához, tengerhez juthassunk,
csak olyan arányban, amennyihez törvény
szerint joga van minden polgárnak, aki nem
termelő. Miért vagyunk belekényszerítve a
dugaruvásárlásba útszóra áron?

Megírtam a panaszt, mely csakély ki-
vételrel mindnyájunk panaszra. Hátha lesz,
aki megszívleli.

Maradok teljes tisztelettel

A. né Billek Anna.

HÍREK

* Beöthy László Nagyváradon.

Dr. Beöthy László v. b. t. t. volt kereske-
delmi miniszter tegnap Nagyváradon időzött.
Itt időzése alatt több látogatást tett és aztán
visszatért Árpádra.

* **Változás a kórházi orvosok
sorában.** Miskolczy Ferenc főispán teg-
nap tudatta a alispánnal, hogy dr. Bodor
Desső segédorvost a Biharvármegyei közkör-
háznál viselt állásától október 31-től fel-
menti és helyette dr. Tibold Károlyt ne-
vesi ki.

* **Gróf Erdődy Gyuláné Nagy-
váradon.** Gróf Erdődy Gyuláné Széchényi
Emilia grófnő Nagyváradra érkezett s a
Pannóniába szállt.

* **Az okány—mezőgyán—sar-
kadkereszturi ut kiépítése.** A ke-
reskedelmi miniszter tegnap tudatta az al-
ispánnal, hogy az okány—mezőgyán—sar-
kadkereszturi ut kiépítésének helyszíni
szemléjét elrendelte. A szemlére Biharvár-
megye törvényhatóságát is meghívta a mi-
niszter.

* **A Hadsegélyző Bizottság ülése.**
Nagyvárad város Hadsegélyző Bizottságának
szűkebb bizottsága október 24-én délután 5
órákor a város házában ülést tart.

* **Özv. Báthory Nándorné lép fel
holnap mint az anya és eszesemővédelem
apostola, aki tollal, szóval, szervezéssel nagy
lélekkel szolgálja az ügyet.** Báthorynét is-
merjük tolláról; nem egy cikkét olvashat-
tuk az Életben, a Budapesti Hírlapban, sőt
önálló munkát is írt, de most egész valóját
a nővédelem szent ügyének szenteli és a
tollát is ennek szolgálatába szegődötte. Ri-
nézve bizonyos tekintetben önmegtartózkodás
volt, hogy lemondjon az irodalmi babérok-
zól, de az apostoli ihlet mindennél jobban
tud hatni s az elhagyott anyák, lányok ké-
pezik azt a kört, ahol esendesebben, kevésbé
ismerve, de annál közvetlenebbül és nagyobb
lelki mélységgel lehet az igazi életet, a sze-
retetet ajándékozni. Ez most Báthorynén ol-
hona. Mint az Országos Kath. Nővédő
Egyesület főtitkára ezen vezéreszavak után
vezeti életét s mint ilyen jött le 6 évvel ez
előtt s vetette meg a Nagyváradon Kath. Nő-
védő Egyesület alapját. A talaj művelésen
volt, a légkör fagyos, a közönség érzéketlen
a szocialis működés iránt: de annál mele-
gebb Báthorynén szíve, lángolóbb buzgótsága,
egy hogy az alakuló és szervező gyűlésen
egy valaki azt mondta: Ó asszony, nagy a
te hited. Ezzel a nagy hittel esüng az anya
és eszesemő védelmen; s bejárja az orszá-
got városról városra, faluról falura, hogy a
tót község példája, amiről egy kedves fü-
zetet írt, hódítsa. Báthorynén keresztény,
honfiamai és anyai szíve fog holnap meg-
szólalni; ami a lelkiunket eltölti, abban ékes-
szólok vagyunk. Bizonyára az ékesesszólás
erejével fog fellépni, a legilletékesebb helyen,
a nép gyermekei előtt s fellépése egy nagy-
szerű felhívás fog lenni, hogy az anya és
eszesemővédelem ügye erkölcsileg és anya-
gilag diadalt arasson.

* **A kormány maximálja a cipő-
árakat.** A kereskedelemügyi miniszter-
riumban Moly Ferenc dr. miniszteri tanácsos
osztályán már régebben gyűjtik az adatokat
a cipőárak max. málására vonatkozóan. A
közönség köréből sűrűn felhangzó pana-
szokra végre a kormány elhatározta, hogy
valamiképpen gátat vet a bőr és cipőszóra
további terjedésnek. A kereskedelemügyi
miniszter leiratot küldött az Országos Ipar-
egyesülethez, melyben kifejti ama szándé-
kát, hogy a cipő, eszima és talpalás árait
országosan maximálni hajlandó és ennek
kivételére nézve a bőr- és cipőszipari, vala-
mint a szakmabeli kereskedelmi érdekeltsé-
gek véleményét kéri.

* **Iskolai hirdetés.** Azon magánta-
nulók, kik a karácsonyi időszakban az olasz
közs. polg. leányiskolában (jelenleg Ritók
Zsigmond utca) óhajtanak vizsgálatot tenni:
adják be erre vonatkozó, kir. tanfelügyelő-
höz intézett és mellékletekkel (1. születési
anyakönyvi kivonat, 2. utolsó iskolai bizo-
nyítvány, 3. községi tartózkodási bizonyít-
vány) felszerelt kérvényeket november 1-ig
alulírt igazgatónál. Folyamodványra 1 K.
bélyeg, mellékletekre 30 filléres bélyeg kell.
Ha szegénységi bizonyítvány van mellé-
kelve, akkor bélyegmentesek az okmányok.
Özv. dr. Személy Kálmáné igazgató.

* **Felhívás a cipész-iparosok-
hoz.** Felhívjuk a cipész iparosok figyelmét,
hogy a f. hó 22-én délelőtt fél 11 órákor az
ipartestület helyiségében tartandó értekezle-
ten minél nagyobb számban megjelenni szí-
veskedjenek. — A sajtó képviseltetését is
kérjük. Tisztelettel az Ipartestület Elnök-
sége.

Ki az uzsorás?

Vettük a következő sorokat:

Tekintetes Szerkesztőség!

Az elmúlt napokban a helybeli lapokban a cipész iparosokra vonatkozólag több cikk jelent meg, mely várcsünk nagy, számottevő csoportjának érdekét, anélkül, hogy erre részlegesen, erősen megtépezze. Be látjuk, hogy ugyanakkor, midőn ezt tessik, a város sokszorosan több lakosainak érdekét védik, de ennek nem volna szabad az egyoldalúan tájékozott, illetve tájékoztatlanilag oly fogvessit használói, mint azt b. lapjuk teszi. Eppen ezért az ellenkező és egyúttal igaz vélemény meghallgatását reputációnk érdekében — s azt hisszük, a sajtótörvény adott jogainál fogva is — tisztelettel kérjük. Kérjük ezt tekintetes Szerkesztőségtől annál is inkább, mert ismerjük minden ügyünkben tanúsított igazságszeretetét s mert tudjuk, hogy a tek. Szerkesztőségnek nem célja egy dolgozó társadalmi megbélyegzése, számos adózó polgári család megélhetésétől való megfosztása.

Oklatan napainkban a cipészek uzsorával való vádolása, amikor a bőranyag a hiány folytán oly magas árat ér el, hogy kisebb iparosok csak a családjuk megélhetését biztosító, a mindennapi élelmiszerekre szükséges pénzt kell, hogy felhasználják, sokszor még ez is kevés.

Elismerjük, hogy a polgárságnak is nagy megerősítésére kerül a lábbeli szükséglet beszerzése, de ezt ha így áll, semmi esetre nem a cipész iparosok idézik elő, hanem a zugkereskedők, ártóak és közvetítők. Tessék hát ez ellen a harcot felvenni, s nem a megélhetésükért károsan küzdő cipésziparos családokat megvédeni, a közönséget fölünk elriasztani, illetve ellenünk uszítani. Még azt sem merjük mondani, hogy városunkban elvéve volnának esetek az uzsorára, mert ha figyelembe vesszük a nagy bőrhány folytán előállott bőrdrágaságot a városunkban divó cipő árak és javítási árak nem mondhatók uzsora árak. (Tessék megkérdezni a vezetőt Szerk.) Felhozzák többen az aradi esetet, melynél az illető iparost uzsoráért megbüntették. Ezen ítéletet mi nagyváradi cipész iparosok is helyeseliük akkor, ha mód van adva arra, hogy a cipész iparos a maximális áron kapjon árut. Azt pedig mindenki tudja, nagyon jól tudja, hogy ez képtelenség. A közönség az, ki az iparost majd kihuzza csak hogy — bármilyen áron — cipőt kapjon, vagy a javítást eszközöltesse. Az illető Szerkesztő, illetve a cikk író csak, buzdítanak mindenkit az uzsorázó cipészek feljelentésére, de ezt még sem tessik, mert velünk együtt biznak abba, hogy nem lesz hatóság, aki 60-70 koronás talp anyagból való munka elkészítéséért — ha az 60-70 koronába kerül — megbüntessen. Könnyű azt mondani, hogy annak a cipőnek 27 koronába szabad volna kerülni. Ilyet csak az mondhat, aki államilag rekvirált áruból maximális áron szerzett anyagból dolgozik, mint az aradi termelő szövetkezet, aki azon véleményét könnyelműen adta.

Sem a véleményt adó, sem a hatóság, sem a tisztelt cikkíró ur nem vették figyelembe, hogy ma Nagyváradon a mai körülmények között a kereskedők is csak maximális áron felül vásárolhatnak, s természetesen a polgári haszon hozzáadása még ezt is emeli. Ugy a cipész iparosok, mint a bőrkereskedők igazán mi sem bizonyítja jobban mint hogy az állam a hadsereg céljaira rekvirálja az anyagot, s csak a rekvirált anyagból, a selejtes és meg nem felelő anyagot utalja vissza, amelyből most például Nagyvárad városára 4-5 hónapra 200 kg. esik. Ha ez mind felhasználható szin talp volna, akkor is csak 840 pár cipőcs jutna féltalp, ugyanakkor amikor legalább 90-100 ezer féltalpra volna szükség a város polgárságának. Ha tehát a bőrkereskedők mégis sze-

reznek bőrt, a maximális áron felül — más képen ugy nem lehetne — a maguk megélhetésének biztosítása mellett nagy pénzzel fel nem értékelhető szolgáltatást tesznek a közönségnek, s ezt tessik ugyanezek a cipészek. Ma, mikor már a hadsereg is a bőrkereskedők újra való talpalásánál faperepációt használ, s ez is többszörösen drágább a régi bőr áránál, nem szabad vádolni azt a kereskedőt és iparost, ki az ő régi megbízóit, ha drágaért is, de ki tudja szolgálni.

Alább bírák vagyunk számadatokkal igazolói, hogy a nagyváradi cipésziparos akkor, ha egy új cipőért 75-80 koronát kér, vagy egy talpalásért 16-20 koronát, — ez is mindég az eloyt cipőtől is függ — nemhogy uzsoráskodna, de más embert megillető, s másoknak káró polgári haszonról mond le.

B. lapjuk hozta éppen tegnap, hogy 148 kg talpbőrt foglalt le a rendőrség, de hogy kinél, azt már nem írta meg. Egy félhőnemű mosódás volt az, kinél eldugva találtak ezen mennyiségűt. Hogy jött hozzá a bőr, ezt ő tudja, de hogy ezen mennyiség ha még az általa kért 16 korona helyett 58 koronás árért is a közönség körébe jött volna, bizonyos, hogy nagyban enyhítette volna a talpbőr hiányát s az olesó 13-16 koronás talpalást. Szinte eszedálatos, hogy akadnak cipész iparosok, akik az esetet feljelentették a rendőrségen, mert hisz a saját maguk hasznáról mondták le, nem kapván másutt anyagot. De megtették már eddig is tulcöztan megbélyegzett hírnevük visszaállítása érdekében. Ehhez még csak annyit, hogy tessék elképzelni, mi lesz akkor, ha mindenké feljelent a max mális áron felül áruló bőrkereskedőt. Egyáltalán nem lesz talp.

Tájékozásul az alábbakban közöljük egy cipő, illetve talpalás anyagához szükséges beszerzési árakat:

1 pár cipőhöz szükséges felsőbőr 4-5 korona 3 q nédrát K 15 faj vászon 25 em. 150. közbelés 30 em. K 120, húzó 50 em. K 20, ringli K — 50, felsőréssz munkadíj 3 korona, alsó anyag: 1 pár végig talp felső flekkel 30 deka K 21, alsó flek 20 deka K 6 ráma 6 deka K 180, kéreg 9 deka K 270, kapti 4 deka K — 64, talpbélés 10 deka K 160, apró anyag K 1, bőrtalpbélés beragasztás K — 80, cipőaljazás segéd munkadíja K 8, 30 százalék polgári haszon K 1948 fillér, összesen K 8442 fillér. — Javításoknál: 1 pár talp flekkel 17 deka K 14, apró cuzheer K — 50, segéd munkás díja K 3, 30 százalék polgári haszon K 525, összesen K 2275 fillér. Ezeknél pedig a nagyváradi cipész iparosok mind olesóbban dolgoznak.

Amidőn tisztelettel kérjük soraink közlését, reméljük, hogy ugy a nagyközönség mint a tekintetes Szerkesztőség ügyünk méltányos elbírálása után nem fog azoknak a csúnya és rossz uzsorásoknak tartani, mint eddig azt tette. Egyébként az uzsorás vágya alól való menekülés céljából éppen most vagyunk azon uton, hogy elhatározza a város összes cipész polgára, miszerint a jövőben csak akkor fogunk munkát vállalni, ha a közönség hozza hozzánk az anyagot, s nekünk csupán a megérdemelt munkabért s a jogosan megillető polgári hasznot fogja fizetni. Reméljük ez ellen a nagyközönségnek kifogása nem lesz.

Soraink közléséért előre köszönetet mondva, vagyunk tisztelettel

A nagyváradi cipész iparosok szakosztálya.

Ehhez a cikkhez a következőket jegyezzük meg:

A cipész-szakosztálynak igaza van a saját szempontjából; de a közönségnek is igaza van, mikor felháborodik azon, hogy egy pár cipő, pontosan kiszámítva, 84 korona 42 fillérbe kerül. Azelőtt 16 koronáért eg-

szem jó cipőt készítették az iparosok, beleértve anyagát és munkadíját, tisztes polgári hasznot; ma csak a polgári haszon 19 K 48 fillér. A cipész szakosztály azt mondja és talán joggal mondja, kell ennyi haszon, mert másképp nem tud ruhát, élelmiszert, gyufát, fát, petróleumot vásárolni. De a szegény, fixfizetésű tisztviselő azt kérdi: (s neki is igaza van ám!) Hogyan fizessek én egy pár cipőért 84 K 42 fillért 16 K helyett, tehát több mint ötszáz százalékos — mondjuk udvarissan: áremelést, mikor az én fizetésem csak 35 százalékkal emelték? Nagyváradon a fix fizetésű intelligens családok tessik az iparosok megrendelőinek jórészt. Ezek egyformán zugolódna minden ipar-cikk drágulása miatt. Tessék a drágítás hiányát a fészékben megfojtani: letörni a nagy bőrgyárosok uzsoráját, lezorítani a drágítást az egész vonalon. Ez valamilyen nyitások érdeke s míg ez meg nem történik, addig az uzsora elleni panasz, a drágaság miatti elkeseredés csak fokozódni fog.

A schuberti nő.

A szinbáz a „fenés“ darabok ellen kijátszotta minden ütőkártyáját. Aduja a piros volt, a szerelem színe s legjobb kártyája, Zsigmódy Anna, a Nyár. Ismerik, ugy-e, a nap havétól piros arcú női alakot, előtte a nyár tarka, piros virágaival, oldalt a piros sziv? Ezzel a legnagyobb ütőlappat a „Három a kis lány“ megayerie a játékot, a veszedelmeset, a kockázatosat, ma hatodszor tapsol a nézők szorongó serege, a „Rózsa, lilium én csöpp virágom, férfi milliom jár a világon“ daljánának.

Ruhája egyszerű, anno 1818, de kedélye sokszínű, élénk s változó, mint a tavaszi égboltozat: hal borongó, pufók felhők vonulnak át rajta, hol fátyolos, majd regyog a napfénytől, kék egón táncolnak a napsugarak. Ruhája egyszerű lányé, csupa stílus, (stílus, egetverő hangos ifjúság!) úgy mondják: korhű. Így jártak bidarmeier korban a leányok, így öltözködtek a kedvesek. Nem lehetett tolettékkal pazarlást üzni, nem tverte a kor, az idők izlése.

Feje klasszikus finomságu, tagolt és arányos, illanó hangulatok változó tükre kedvesség és szomorúság, szerelem és lenézés, öröm és bosszúság jelentkeznek rajta. A legkülönbözőbb érzések cserélik fel egymást s mindnek alapszíne a báj, a charme. Mikor Schuberttel dacol, milyen kislányos s mikor Schoberrrel perel, milyen asszonyos.

Játéka mindazt megéreztetni, amit a szövegíró s a zeneszerző gondolt: a szavak lelkét. Mindekivel közölni tudja, amit ő tud, mert magasabbrándú intellektus. Magasabb a stílusa, az énektudása, a biztos, egységes játéka, egységes elejétől végig, nincs benne esés, hiány, keresked, mint egy elefántesontgolyó, s énekében nem az utolsó hangot vágja ki, hanem elénekli elejétől végig.

Játszik és mosolyog, mert a játék az élete, kedve, öröme. Lobog benne a művészet mindent átfutó melege, magasan viszi szerepét, hangját, játéktílusát, könnyű volt megnyerni ezt a játszmat a színháznak.

Most Zsigmódy Annára ráakadt Schu-

A szőlők új adójegyzéke megtekinthető. A nagyvárad m. kir. pénzügyigazgatóság 72627-VI-1915. sz. a. felhívása következtében az 1915. év végével járt ideiglenesen adómentes szőlők új osztályba sorozásáról felvett adótárgyváltozási F. jegyzék városbáz földszint 31. számú szobájában f. évi október 21-től november 4-ig tizenöt napi közzéadásra kitéve: minek következtében értesítetnek az érdekeltek, hogy a kitéve napokon az osztályozást megismerhetik, a esetleges feladványokat beadhatják. Nagyvárad, 1916. évi október 29. Nagyvárad város adóhivatala.

Ismét 350 darab sertést vásárolt a város. Nagyvárad város közelművelésének főintézője: Lukács Odón főjegyző, nagy igyekezettel és körültekintéssel igyekszik a város közönsége részére a szükséges zsirveanyiséget biztosítani. Ezt a fontos célt szolgálja az a törekvés, hogy minél több sertést szerezzon be a város hízására. A már eddig biztosított 600-700 darab sertésen kívül, Rimler Károly polgármester és a főjegyző most ismét 350 darab sertést vásároltak Gross Zeigmund birtokostól.

Adomány a vak katonáknak. Nyéki József 4 koronát küldött szerkesztőségünkbe és pedig 2 koronát a vak katonáknak, 2 koronát a hadi árvaaknak. Rendelkezési helyére juttatjuk. A vak katonák részére eddigi gyűjtésünk azelőtt 3482 koronára 37 fillérre emelkedett.

Sebesült és beteg tiszték jelentkezése. Mindazon tiszték (havidijasok) és tiszt (havidijas) jelöltek, akik a harctérről visszatérve, betegségük miatt, vagy mint lábadozók magán ápolásban vagy magán kórházban a város vagy megye területén szabadságon vannak, vagy valamelyik póttisztelnél vagy az állomás könnyebb szolgálatot teljesítenek, kötelesek okt. hó 26. án d. e. 10 órakor nálam: (Ór-utca 5. szám alatti) személyesen jelentkezni. Amennyiben valakit betegség a személyes megjelenésben gátolna, ezen körülményt katonai orvosi bizonyítvánnyal, ha pedig ilyen orvosi nem áll rendelkezésre, hatóságilag láttamozott polgári orvosi bizonyítvánnyal tartozik igazolni. Főlöpp Artur altábornagy, állomásparancsnok.

A gyorsított bünvádi eljárás kiterjesztése. A hivatalos lap közli a miniszterium rendeletét, amelyben a lopást, a rablást, a gyújtogatást, valamint a büntető törvénykönyvben meghatározott felhívást és földcsérelést, ha a felsorolt bűncselekmények valamelyikére vonatkoznak, minden esetben gyorsított bünvádi eljárás rendszerében szabályai alá utalja. A gyorsított bünvádi eljárást kell alkalmazni akkor is, ha a bűncselekmény a jelen rendelet életbelépésének napja előtt követett el, kivéve, ha a bűncselekmény miatt rendszer eljárást indítottak és ennek során a fővágyalást már kitévezték. A rendelet ma életbe lépett.

Ki a két pejló? Tegnapelőtt este az Aradi ut felől a gyepmester előtti térségre egy fiatal cigányfiú érkezett 2 fiatal pejlóval és a fűre engedte őket legelni, ő maga pedig hátrább húzódott és onnan nézte őket. A gyepmesternek gyanus volt a dolog, s oda akart menni a cigányfiúhoz, hogy kérdőre vonja a lovak holszerzése miatt. Közéledtőre azonban a fiú lélekzavakadva eliramodott. A gyepmester egy darabig hajszolta, de látva, hogy ugysem éri be, visszatért és a két gaz-

dátlan pejszikót a bitangistállóra hajtotta. A rendőrség most keresi a tolvajt és a lovak gazdáját.

Gyarmati Imre Szabadkán is működött. Gyarmati Imre társával együtt a töredelmes beismerés útján van. Szépen, részletesen elmondja, hogyan követtek el a betörést, azonban egész határozottan kijelenti, hogy Nagyváradon az utóbbi időben csak egyedül Erdélyi szinigazgató lakásán törték be. Csapán azt sajnálja, hogy ilyen hamar elfogták őket. Másutt is megfordult, de betörést sehol sem követett el, csupán Szabadkán fosztott ki egy órag tótót, aki a vasútnál eszebecsésket és kisebb kézműveket árusított. Az órag tótót leittatta egy koromában, aztán kifosztotta, egy pár zsebkést, két tucat fésűt, 12 darab linóleum sakktablát, 12 doboz pomádét és 3 cigarettatárolót lopott el tőle. Gyarmati egyelőre őrizetben marad.

A vallomás. (Uj műsor a Vigadóban.) Szombaton egy napos, rendkívül érdekes új műsora lesz a Vigadó mozgó színházának Ki kell emelődünk a gyönyörű előadását, a melynek címe "A vallomás". Négy felvonásos gyönyörű darab ez, rendkívül izgalmas, eleven meséje nagy hatású kacsegtet. A kiegészítő műsorazámok is vonzóak. Az előadás kezdete délután 3 órakor.

Irodai munkát vállal egy sok tagu család. Napidíjas, akinek egész délutánja szabad. Nagy gyakorlatiattal rendelkezik a mellékkeresetre nagyon rá van utalva, mert családja nyomorog. Címe: Lipót u'ca 8. sz. Megkeresést a kiadóhivatal továbbít.

Forolin a legjobb és legbiztosabb toalette szer. Kéz-, láb- és hónali izzadás ellen. Hűsítő Szagtalant. Ára 1.50. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B.

Helybeli nagyobb pértézet megfellelő gyakorlatiattal bíró fiatal tisztviselőt keres. Cím a kiadóhivatalban.

Poloskairtó MOKIM biztos szer. Ára 1 koronás 80 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

Fischer Ervin Zeneiskolája
Szalárdi-utca 21. sz.
Telefon 14-74.

Tanfolyam a polg. és felsőbb-leányiskolai énektanításra és képesítő oklevél megnyerére.

Őszi és téli ruhák, férfi öltönyök, felöltők, festése és tisztítása. Függöny, kézimunka, ke-lengye neműek tisztítása. Fekete festés elsőrendű kivitelben.

HALTENBERGER VILMOS
kalmefestő, vegytisztító és gőzmosógyműhelyében
Nagyvárad.

Gyár telefon sz. 34. Felvételi üzlet 14-69.

Gépiró kisasszony több évi irodai gyakorlatiattal, mint levelező, valamint hadmentes fiatallamber több évi irodai gyakorlatiattal segéd könyvelőnek jó fizetéssel felvétetik. Komló Kestvérek üvegkereskedésben Zöldfa-utca 18.

Felhívjuk a közönség figyelmét a „Hőshörka” harisnya áruház ma számukban közölt hirdetésére.

Gyönyörű rózsás arc a nő legszébb díszje. Az első ránc a szép asszony első igazi bánata. Adjunk tehát neki módot, hogy eltüntethesse. Elég ha a megbecsülhetetlen Y-PO krémét és szappant használja, melytől a bőr visszanyeri ruganyosságát, eltünteti a ráncokat, szeplőket, mitesereket, májfoltokat, pattanásokat és bőr vörösséget. Ára 2:50 K. Kapható: Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B. Rimanóczy palota.

A kávépiacról közvetlen tudósítás: Aszódi Mihály Kossuth utcai főüzletéből Saspalota: Maximált árak kávékban, kész kiváló finom konzervkávé erős finom zamatú, kórházaknak, intézeteknek, gazdaságba és privátházaknak kilója 5 korona 40 fillér, legelsőrendű finom pörkölt kávé kilója 14 korona 40 fillér, kapható régi finom francokpótkávé, füge kávé, maláta kávé és fehér cukor, méz, csokoládé, cukorka, konyak, tea, rum, szalámi, lipótúró, szardínia, édespaprika, málnaszörp és csemegék nagyban és kicsinyben kizárólag Aszódinál kapható: Vigyázat! csokoládékirály fiókon Rákóczi-ut.

Vidékre fiatal katolikus nevelőket keresetnek fiú és leány (6, 7 éves) mellé, ki őket elemi iskolára, németre és zongorára tanítja. Fényképes ajánlatot kér Békffy erdőmérnöknek. Vaskóh.

Adjuk a Vörös-Keresztnek a patentkapocstartó kartonlapokat.

A varrónők és rövidárusok figyelmébe.

Egy eszhorzági gyáros az ő általa készített „Coh inoor” nevű patentkapocstartókat úgy akarja ismertebbé tenni, hogy a patentkapocstartókat tartó kartonlapokat bizonyos pénzösszegért, vagy valami használati tárgyéért beváltja, amiért a városban igen sok varrónő, rövidáruskereskedő gyűjti azokat a az ilyen kartonlapok helyett kiadott 6, vagy 10 szelvény értékű utalványokat.

A patentkapocstartó gyáros a kötelezettséget csak az év utolsó napjáig, szóval december 31-ig vállalta s csak ebben az évben hajlandó beváltani a kartonlapokat a utalványokra.

Egy nagyvárad kerékeskedő nagymennyiségű ilyen kartonlapot a utalványt hozott szerkesztőségünkbe, hogy azt a Vörös Keresztnek adják át értékesítés végett valamelyen aktuális jótékony célra, amit már megtettünk. A szelvények beváltási ára elég szép összeget eredményez, amiért is felhívjuk rá azok figyelmét, akik az ilyen szelvényeket gyűjtik, hogy az adományozó kereskedő példájára minél többen adják a főnt említett jótékony célra a szelvényeket. Szerkesztőségünk szívesen juttatja rendelkezési helyére a szelvényeket, akármilyen mennyiségben legyenek is azok.

A Vörös Kereszt ügyvezető alelnöke, dr. Fráter Imre pártfogásába vette ez újabb akciót s a szelvények kezelésével a Jobbkéz egyesületet bízta meg.

Az adományozó, magát megnevezni nem akaró kereskedő 10 koronát is hozott szerkesztőségünkbe a szelvények kezelésére, mely összeget a szelvényekkel együtt a Vörös Kereszt Egyletnek adjuk át.

Tudomásunk szerint még egy másik patentkapocstartó gyár is vált be ilyen kartonlapokat. Kinek ilyen van, az adja szintén a jótékony célra.

Legujabb táviratok.

Tizian-képet fedeztek fel Budapesten.

Budapest, október 20. (Saját tudósítónktól) Csak most jutott nyilvánosságra, hogy Nemes Marcell kir. tanácsos, világhírű műgyűjtő birtokában egy eredeti Tizian-kép van. A 3 méter széles, 2 méter magas kép előterében Grimani doge térdel, egy szimbolikus női alakra tekint, amely magasságból keresztet s kelyhet tart feléje. Nemes Brüsszelben vásárolta évek előtt egy francia grófnő hagyatékából, piszkosan, elhanyagolt állapotban e képet. Berlinből, semleges államokból máris számos műértő járt Budapesten Nemesnél. A festményt legközelebb a szépművészeti múzeumban kiállítják.

Elfogták az angyalföldi kéjgyilkost.

Mészáros István közüzért, akit az angyalföldi kéjgyilkosságra elkövetésével gyanúsítanak, az éjszaka Ujresten elfogták a rendőrségre kísérték. Mészáros tagad. A tüzér letartóztatása előrelátható.

SZÍNHÁZ

A MAI SZINLAPOK.

Este 8 órakor, rendez helyárrakkal:

Három a kislány.

Operett 3 felvonásban.

SZEMÉLYEK:

- Schubert Ferenc — — — Bókefi Lajos
Seiber báró, költő — — — Tompa Béla
Schwind Móric, festő — — — Tarnai Béla
Gumpelweiser, rajzoló — — — Szigeti Jenő
Vogl János Mihály udvari énekes — — — Szoldos Andor
Tschöll Keresztély udvari üvegfestő — — — Sik Rezső
Tschöllné asszony — — — T. Pogány Janka
Kli — — — — — Habár Lola
Hédi — — — — — Szebeni Margit
Médi — — — — — Sz. Zsigmondi Anna
Brunner András, nyeregmeister — — — Iványf Jenő

Heti műser:

Szombat délután: Cigányprimás.
Szombat este: Három a kislány.
Vasárnap délután: Gésák.
Vasárnap este: Három a kislány.

A Három a kislány — három kislány. Előre megjósoltuk: a Három a kislány bemutatója a Szigligeti színház ama műsoradarabjai közé, amelyek nem nép szerűkké váltak, hanem visszavarázoltak azokat a szép, melegséggel teli régi idők, amelyekben a közönség volt az, amely egy operettet, szindarabot a maga kedves ötletével olyannyira népszerűvé tudott tenni. Régi újságok hasábjain találunk csak feljegyzése olyan bájos epizódokat, mint amilyen tegnap játszódott le a színház igazgatói irodájában, ahol Erdélyi Miklós színházvezető a Három a kislány invenciózus rendezője három virágcsokrot talált az asztalán. Egy tűzpiros székű, egy halványlila és egy hófehér ösziróza csokrot és mellettük egy finom kartonlapon e pár sor írás:

Kedves Direktor ur! Mi és még velünk sok kis barátunk nem láthattuk a sok felnőtől a Három a kislányt. Arra kérjük, tessék minél hamarabb megint előadni ezt a szép operettet, amikor szüleinkkel mi is megnézhetjük a Három a kislányt. Sokszor üdvözlö — három kis lány. Kéteégtelen, hogy ez a kedves epizód meglágyítja a kemény igazgatói szívet és még sokáig műsoron tartja a Három a kislányt, a melynek előadásai iránt még most valósággal forrongó a publikum érdeklődése.

Megteit! A színházi pénztár már ma kiakasztatná a szombat délutáni előadás jegykeresletével szemben a „Minden jegy elkelt!” feliratu táblát, olyan intenzív a jegykereslet, amely már tegnap megnyilatkozott a Cigányprimás szombat délutáni előadására. Vonzóereje ennek a délutáni előadásnak kétségtelenül Biller Irén, a bájos szubrett, aki a Cigányprimás Sáriájában a speciálisan sikerült alakításai egyik legszebbikét nyújtja.

Régi kottatáviratok már erősen porlepte kötetek között most újra felszínre került egy régi, megkapóan szép melódiákkal teli ouverture: a Gésák, amelynek érzelmes Mimósa San dalai, a vágyakozással teli, érzelmes aranyhalszaka és Vuncsi pajzán kupléi drága reminiscenciákkal zsonganak visszazsaja a múltból. Az idén elevenítette fel újból a színház Sidney John muzsikáját és azóta mint rég nem látott jóbarát tért vissza a Gésák kottáskönyve a magánbázak zongorapultusaira. A színházban vasárnap délután esendül fel újból a Gésák csopongó dallamosokra, amelynek óriás szíriai között a legmozgalmasabb operette meséi tárkállanak. Érték, hogy az új szereposztás és betanulásban zsufolt házat vonzott a Gésák reprize, vasárnap délután is megtelik majd a nézőtér a Sidney-zene oly sok rajongójával.

A szerző a Keringő bemutatóján. A Szigligeti színház legközelebbi újdonsága a Keringő hétfői bemutatójának különös érdekességét kölcsönöz, hogy Budapestről érkezett híradás szerint Ruttkay György, a Keringő fiatal szerzője jelen lesz a nagyváradi premiserején Ruttkaynak, aki a magyar zenevilág egyik érdemes tagjának, a Pestor Lloyd elhunyt szerkesztőjének a fia — a Keringő az első színpadi alkotása, amelyet szomban a sajtó azzal az egyhangú elismeréssel fogadott, mely a legszébb reményekre jogosítja Ruttkayt a magyar színpadi szerzők sorában. A nagyváradi bemutatás után, amely az egyetlen vidéki premisere a Keringőnek, amelyen a szerző jelen lesz. — Ruttkay György Beszbe utazik, hogy a pompás színjátékának, hétfői bemutatóját személyesen készítse elő.

URANIA mozgószínház Szombaton. A szezenheiml rejtély Dráma 5 f. Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünnepnapon 3 órakor és hétköznapokon fél 7-kor.

APOLLÓ mozgószínház Szombaton. A musció király. Amerikai háborus történet 3 f. Előadások kezdete: Szombaton, vasárnap és ünnepnapon 3 órakor és hétköznapokon fél 7-kor.

VIGADÓ mozgószínház Szombaton. A vallomás. Dráma 4 felv. Szombaton és vasárnap négy előadás és pedig: délután 3, 5, 7 és este 9 órakor.

NYILTTÉR.

HETI ÁRJEGYZÉK. Teás készlet aranyozással 6 személyre 6 kor. Kávés készlet aranyozással 6 személyre 6. Feketekávés készlet tálcaival Roccoco 6 személyre 6. Mosdó készlet finom fayence 8. Ebédülő készlet aranyozással 6 személyre 24. Fügő lámpa csigás felszerelve 16. Befőttes készlet kristály üvegből 6 személyre 4. Gyümölcs készlet majolika 6 személyre 4. China ezüst ezukortartó 6 személyre 5. KÉPRERETEZÉS izlésesen elkészítve. ABLAK ÜVEGEZÉS pontosan előnyös árakban lesznek készítve. KOMLÓS TESTVÉREK azelőtt Heller Testvérek. Üveg, porcellán, lámpa áru és konyha felszerelési áruk nagykereskedése. Nagyvárad, Zöldfa-utca 13. sz. :: Telefonszám 372. ::

Főszerkesztő: Dr. KRÜGER ALADÁR Felolós szerkesztő: Dr. PAPP KÁROLY

A Nagyváradi Takarékpénztár tisztelettel értesíti t. ügyfeleit, hogy a IV. hadikölcson kötvényeket az annak idején adott pénztári elismervények ellenében az intezet helyiségében (Telok-utca 2. sz.) a pénztári órák alatt kiszolgáltatja.

Jótállás a biztos eredményért. Törvényesen védve. Reitter Oszkár nagybecskereki ny. főkapitány és fajbaromfi-tenyésztőnek nagyszerű találmánya a „Patkánin”. patkányirtó szer, (nem mérge) mely emberre és házi állatokra nem ártalmas és föltul minden mártórszert. 1 doboz ára 2 korona, mely elegendő körülbelül 60 patkány kiirtásához. — Minden adaghoz használt utasítás van mellékelve. A biztos eredményért jótállás. Ismertető prospektust, melyben le van írva, hogy különféle gazdaságban hány adag használandó. Kérésére ingyen küld a Patkánin gyár vezetősége Nagybecskereken.

Az Erzsébetligeten lévő
4 új földszintes
házban két és három
szobás lakások kiadók,
(Püspöki residenciamellett.)

Értekezni lehet a 3. épület-
ben lakó házmesternél, vagy
Incze irodában Bémer-tér 3.

Katonák! Bevonulók!

Figyelmébe ajánljuk a „Hófehérke“
Harisnya-áruházban előnyös árak-
ban kapható téli kötött tábori fel-
szereléseket.

Vigyázzanak

a „Hófehérke“ védjegyre és cégre
!! Szent László-tér Sas palota !!
ahol a szakszeregek **egészségükre**
is vigyáznak.

Kivonat legújabb slager cikkemből:

Téli trió ing, vagy nadrág K 7, 8, 9, 10, 12
„gy. pju ing „ „ 11, 13, 15.
Teveszőr sweater v. mellény „ 16, 20, 30, 40.
„ érmelegítő „ 1, 20, 2, 20
„ lábszárvédő „ 5, 6, 7, 9.
„ hósepka „ 4, 5, 6.
„ téli harisnya „ 160, 196, 3, 5.
„ keztyű „ 160, 2, 3, 6, 10.
Csavar lábszárvédő reklam ár K 6, 7, 50, 9.
Ugyancsak gazdag választék női téli hol-
mikban, harisnya, keztyű, kötött és selyem
kabát, lélekmelegítőkből.

Vigyázzon a „Hófehérke“ cégre és védjegyre.

Harisnya, tricó, keztyű.

Svetterek, kabátok, lélek-
melegítők, valamint az ösz-
szes kötött ruházatok, leg-
jobb és legolcsóbb beszer-
zési helye

Hungária Harisnyaáruház

Sas Passage főbejárónál.

Kéretik cégünket összenemtévesztetni

Beraktározás.

Beraktározási helyiségünkben úgy kisebb,
mint nagyobb terjedelmű tárgyak szobabuto-
rok fülkéiben beraktározásra elfogadjátanak.
Termények beraktározására való száraz pin-
cék, továbbá boros pincék, istállók és
forszterek állanak rendelkezésre. A berak-
tározott tárgyakat tűz és betörés ellen biz-
tosítjuk.

Beraktározási ár hetenként és négyzet-
méterenként 1 korona.

Fekete Sas és Zöldfa Rész.-Társ.
beraktározási osztálya.

Iroda: Sas-passage, 24. sz. lépcső. Telefon 1400

EMIR

KELETI HAJFESTŐ

fekete, barna és világos barna
színre legszebb fekete vagy
barna színre fest néhány perc
alatt minden haját, bajuszt és
szakált. Teljesen ártalmatlan,
használata egyszerű és a festés
igen sokáig tart. Óvakodjunk
utánzásoktól, csak **EMIR** névvel
ellátott dobozokat fogadjunk el

1 készlet ára 3 kor. 50 fillér.

Ha szeplőjétől és pattanásoktól
meg akar szabadulni. Ha üde,
friss arcot akar úgy használjon

Alabástrom arckenőcsöt.

Két féle minőség van forgalom-
ban, nappali és esteli használatra.

1 tégely ára 1 korona 30 fillér.

Alabástrom powder

legjobb és legtisztább anyagok-
ból van összeállítva Kitűnően fed
és finomságánál fogva az arcon
alig vehető észre és semmiféle
pattanás vagy miltesser nem ke-
letkezik az arcon ha valaki az
Alabástrom powdert használja.
Egy eredeti doboz ára 2 korona.
!! Óvakodjunk utánzatoktól !!

Ezen szerek valódi minőségben
beszerezhetők

NÉMETH PÁL

gyógyszerésznél

Arany Kereszt gyógyszerárban
Nagyvárad, Szent László-tér,
Varosháza mellett.

Mindenféle postai megren- delést azonnal szállítok!

Fenti szerek beszerezhetők még a Va-
dász droguáriában és Farkas István
Apolió droguáriában.

IZSÁK LIDIA

elsőrendű tűzőszalon

Nagyvárad,

Nagy Sándor-u. 1.

Park-szálloda

11. utcában.

Fűzőket a legelső divat szerint 2 óra
alatt elkészítünk, kész fűzőkben egyenes
tartók, melltartók és haskötőkben nagy
választék. Fűzőket választás végett vi-
dékre is küldünk, tisztításokat és javítá-
sokat pontosan elkészítünk. Szilgigetű
színhás művésznőinek egyedüli szállítója.

:: Telefon : 11-53. ::

Vas és rézágak

afrik és lószőrmatracok,
amerikai és sodrony-
ágybetétek : összehajtott
ágak eredeti gyári árakban
kaphatók

Tátray Sándor

r-t.-nál Körös-utca 11.

Telefon szám : 558.

MAGYAR ÁLTALÁNOS HITELBANK

nagyváradfi fiókja.

Saját tőke 145.000,000 korona.

Sürgős szükséglet a készpénzforgalom
megegyeztetésére! — Teljesítjük fizetéseink
ket készpénz igénybevétele nélkül!

Aki banknál számlát nyitatt és
csekkkel fizet, a készpénznélküli
forgalmat elősegíti és nemcsak
a köznek, hanem saját magá-
nak is hasznos szolgálatot tesz.

Mindenkinek a legkedvezőbb
feltételek mellett csekk-
és folyószámlát nyitunk.

Az összes bankszerű műveletek lebonyo-
lítását vállaljuk és készséggel adunk
mindenkor felvilágosításokat

Magyar Általános Hitelbank

Nagyváradfi fiókja, Rákóczi-ut 2.

Központ : Budapest V. Dorottya utca
5-7. V. József-tér 3-4. Vidéki fiókok :
Brassó (ezidőszereint Budapest) Debre-
cen, Fiume, Győr, Kassa, Keckemet,
Nagyvárad, Pécs, Pozsony, Szabadka,
Temesvár, Belgrád